

מחנה ההשמדה במיידאנק

עדותו של חלוץ שבוי-מלחמה.

מוסר הדברים האלה הוא חלוץ. הוא היה כלוא זמן מה במחנה לשבויי-מלחמה על יד לובלין. החלוץ נשבה על ידי הנרמנים בשנת מלחמת פולין-נרמניה בספטמבר 1939 ונישלח למחנה על-יד ברלין. משם הועבר בפברואר 1941 ללובלין. מוסר הדברים האלה היה איפוא עד-ראייה לטראגדיה של היהודים בלובלין.

הגיטו בלובלין הכיל בתוכו כ-60,000 איש. יו"ר המועצה היה-די"ר ד"ר אטמן. בקיץ 1941 הוקם מחנה גדול בין לובלין ופיאסקי. הנאצים קראו למחנה זה בשם "הממלכה היהודית". בהקמת המחנה הזה היו עסוקים 2,000 שבויי מלחמה רוסיים ו-800 יהודים מהגיטו בלובלין. חמישה שטחים גדולים ניקבעו לשם כך ומרחק של 10 מטרים הבדיל בין שטח לשטח. כל המחנה הוקף גדר-תיל ובתוכו הוקמו בנינים ענקיים. סביב גדר-התיל הוקמו מיגדלים, שמהם השקיפו והשגיחו אנשי ס.ס. על כל המחנה. תליות הוקמו בין הצריפים ומפעם לפעם תלו עליהם הנאצים את היהודים הנאשמים על איזו עבירה שהיא. על יד המחנה הראשון הוקם בית-מרחץ צבוי-די. בין המחנה הראשון והשני ניבנה צריף מיוחד עם שתי ארובות דומות לאלו של בתי-חרושת. בצריף הזה היו שני כיבשני-אש ותא-גאז. בהם היו הגרמנים ממיתים את קרבנותיהם. הצריף הזה היה סגור מכל עבריו וניפתח רק לשם הבנסת הקרבנות. המנהל הראשי של המחנה הזה היה דולף, שיכור, סאדיסט ורוצח. אשר אימן את כלבו לקרוע לגזרים כל יהודי לפי פקודתו. כשנישלמה הקמת הבנינים, הוצאו להורג כל אלה שהיו עסוקים בה והתחיל הרצח ההמוני. הקרבנות הובאו מכל קצוות אירופה, מגרמניה, בלגיה, צרפת, הולנד, בולגריה, סלובקיה וגם מפולין עצמה, מווארשה, לודז ויתר ערי פולין. היהודים הובאו קבוצות קבוצות מתחנת הרכבת הקרובה ל"ממלכה יהודית" זו תחת שמירה מעולה של חיילי הס.ס. גשמים, זקנים וחולים הובאו בקבוצות לחוד. הצעירים, הפועלים ובעלי-המלאכה, גוייסו לעבודה ביום הראשון לבו-

אם. בדרך היו החיילים הנאצים מנהלים שיחות עם הקרבנות. לפני התחלת העבודה הובלו האנשים לבית-מרחץ ציבורי, ובגדיהם ונעליהם, שניצטוו להשאירם קודם לכן, לא הוחזרו להם עוד. מבית-המרחץ הועברו האנשים לאולם גדול, ושם קיבלו: שתי פיוזמות בצבע כחול-לבן ועליהן מגן-דוד ומיספר ונעלי עץ. הבגדים האלה שמשו גם לקיץ וגם לחורף. לכל אחד ניקבע מקום מיוחד בצריף. כך נהגו רק באנשים צעירים ובריאים. הבאים בשנים והנשים הובאו מיד עם בואם לצריף, בעל שתי ארובות העשן. בחדר הראשון ניצטוו להתפשט, ובחדר השני, הוא תא-הגאז, היו מוצאים את מותם. הגופות הועברו אז לחדר שלישי, שבו היו כיבשני האש. הכבשנים היו מסודרים באופן כזה, שהגופות לא היו מושמדות לגמרי, אלא השומן שבהן היה נישאר ונאסף באופן מיוחד. מה שנישאר מהגופות השרופות ניזרק לבורות סיד, שנחפרו למטרה זו. את הילדים היו מעבירים לבתי-חולים, כדי להוציא מהם את דמם.

כך נהגו בכל קבוצה וקבוצה ובמקום הנהרגים היו באים, בכל שבוע, קרבנות חדשים. על כל עבירה קלה היו הכלואים נידונים למות מתוך עינויים ויסורים. אחד הענשים האהובים על הרוצחים היה תלית הקרבן ברגל אחת, עד שהיה מוציא את נשמתו.

משמר המחנה בימים הראשונים היה מורכב מחיילים גרמנים בלבד. זמן מה אחר כך בא במקומו משמר גרמנים, מכלואי המחנות בדכאו ובבוכנוואלד. האנשים האלה, למודי סבל וענויים ומשוגעים למחצה, היו שופכים על היהודים את מרירות לבם זאת שאיפתם לנקמה, אנשים אלה היו הגרועים מבין הכלואים. בראש המשמר הזה עמד גרמני בשם קוך. תחת הנהלתו השתדלו אנשי המשמר להגדיל את ענויי הקרבנות. כל כלוא יהודי שנאשם על עבירה הקלה שבקלות הועבר מיד אל תא-הגאז. קבוצה מיוחדת של יהודים הוכרחה להעביר את הגופות מתא-הגאז אל הכבשנים. לחברי קבוצה זאת לא הורשה בשום מחיר לצאת מהצריפים. ולבסוף חלק מקבוצה זאת איבד את עצמו לדעת וחלק — דעתו ניטרפה עליו.

שבויי מלחמה שנימצאו במחנה ניסו והצליחו לברוח ולהצטרף לשורות הפארטיזנים. קבוצה של 14 איש ברחו בו ביום שהובאה למחנה מברלין. בעד כל בורח היו הגרמנים הורגים שני אנשים. 1.500 איש יצאו כל יום לעבודה אל מחוץ למחנה. קבוצת 100 איש באה בקשרים עם חברי המחתרת הפולנית והתכוננה לברוח, בכדי

להצטרף אל קבוצת הפארטיזנים הפולנים, שנימצאה ביער במרחק 70 ק"מ מלובלין. הם הצליחו להתפרץ אל מחסן נשק גרמני ולהצטייד. בנשק. אנשי המחתרת הפולנית המציאו להם מדים של שוטרים פולנים, שבזמנו עזרו לגרמנים להלחם בפארטיזנים הפולנים. מצויידיים בנשק ומלובשים במדי שוטרים פולנים, הצליחו מאה אנשים אלה להתגנב מבעד לחומת המחנה ולהצטרף לפארטיזנים. הנאצים החליטו להתנקם ב-1.500 שבויי מלחמה. ביום אחד העבירו את האנשים האלה אל צריפי המות, בדרך החליטה קבוצה זו להתגונן. אחד מהם, קגנוביץ שמו, שהיה לפני המלחמה חבר הסתדרות נוער ציונית, נתן את האות להתגוננות. מספר שבויים שהיו מצויידיים בנשק התחילו לירות בגרמנים. פלוגה שניה התפרצה למחסן נשק והצטידה בו. קבוצה שלמה של חיילים גרמנים נהרגה בשעת הקרב הזה. 800 מהשבויים הצליחו לברוח. 400 נהרגו ורק 300 נפלו שוב בידי הנאצים. הקרב נימשך יום שלם. קגנוביץ שנפל בקרב, הצליח להרוג לפני מותו 3 חיילים גרמנים וסרג'נט אחד.

עדותו של מיצ'י סלאב מינדלסון

מיצ'י סלאב מינדלסון, יהודי, בו 21, יליד ווארשה, נימלט מפוניין הנרמנית והגיע דרך פינלאנד לשטוטהולם ביום ה-26 בספטמבר 1944. היה ארבעה שבועות בסחנה סיידאנק. הוא מוסר את הפרטים הבאים:

ברחתי מהגיטו בספטמבר, כשכל משפחתי נירצחה. מאז גרתי בווארשה העיר, ברובע הארי, על סמך ניירות אריים מזויפים. התקיימתי והתפרנסתי על הברחת דברים שונים מהגיטו ולגיטו. פעם, בשובי מהגיטו ובידי שתי צלמניות, עצר אותי סוכן הגיסטאפו ברח' נובי-שביאט והביאני לתחנת משטרה ברח' שפיטלנה (הקומיסאריאט השני). במשך הלילה הובאו לשם עוד 50 אנשים. למחרת הבוקר הסיעונו ל"פאביאק". הוכנסנו לתא שהיה כבר מלא אנשים. הגרמנים ערכו חיפושים קפדניים במשך יומיים והביאו את כל השלל ל"פאביאק".

מ"פאביאק" הריצו אותנו לתחנת הרכבת המזרחית (דבונ'יץ

וסכודני). בשעה 5 אחה"צ העלו את כולנו לקרונות-משא שנתתמו מיד. שמתו לב לדבר, כי הרכבת היא ארוכה מאד. אחרי שעות אח-דות זזה הרכבת ממקומה. בדרך בין פלניצה ואוטבוצק שמענו יריות והרכבת נעצרה לרגע קט. ניראה, כי אנשים בקרון אחד הצליחו לעשות פתח וניסו להימלט.

בערב הבא הגענו ללובלין, צמאים ורעבים, כיון שבמשך כל הדרך לא שתינו אף טיפת מים ורק קילו לחם היה לנו לאכילה. הר-כבת נעצרה ועמדה שעות אחדות. כשנפתחו הקרונות קפצנו למטה, על הקרקע המושלג. המון אוקראינים סובבו אותנו כשרוביהם מכ-וונים כלפינו.

מיספרנו הגיע לאלפים אחדים. יצאנו לדרך רגלי והגענו לכביש לובלין, מהלך שלושה קילומטרים. מרחוק נתגלה לעינינו מראה שז-עזע אותנו והחרידנו מאד: על הגבעות עמדו גושים של בנינים גדו-לים, מוגדרים גדר תיל כפולה, ומוארים על ידי זרקורים. כאשר הת-קרבנו למקום, ראינו כי מעל לכניסה כתובות רק שתי אותיות "ק.ל.", ולא יותר מזה.

עברנו על פני הכניסה הראשונה והובלנו לגוש מס' 3. כאן ער-כו אנשי הס.ס. חיפוש ובדקו את ניירותינו.

נצטוינו למסור לידם כל דבר חד. את הניירות לא לקחו מאתנו. לאחד האסירים היה אולר. הס.ס. שחיפש אצלו מצא את האולר ורצה את בעליו במומחיות רבה. בראשונה נתן לו מכה בקת הרובה על הראש, בשניה — כמה בכליות, ובשלישית — בבטן; הקרבן התפתל והתעוות פעמים אחדות ולא קם עוד. הגרמני פקד על כלואים אחדים להסיר מהמת את בגדיו. גופת הנירצח נישארה מוטלת על הקרקע המושלג. לגוש שניזכר לעיל הכניסו רק את הפולנים. אחר-כך הביאו לכל צריף 500 אנשים. בכל גוש היו 80 צריפים ו-6 גושים כאלה היו בכל המחנה.

למחרת בבוקר בשעה 5 נישמע צילצול. לצריף ניכנס איש ס.ס. וציווה עלינו לצאת ולהתפקד. הוא צעק בקולי קולות כדי לזרזנו והיכה אחדים על ראשיהם. המדרגות המובילות לחוץ היו גבוהות במקצת מהקרקע והיו מכוסות שלג קפוא ונקשה והאנשים שנדחפו ליציאה התחלקו ונפלו איש על רעהו בהוסיפם עוד על הבהלה והאנ-דרלמוסיה ששררו בלאו-הכי.

כשהגענו למקום הסתדרנו בשורה ואיש ס.ס. פקד אותנו. אחר-

כך הורשינו להתפזר. כל עבודה לא ניתנה לנו. שוטטנו בשטח הגוש שלנו וחזרנו לצריף. עד לשעה 5 אחה"צ השאירונו לנפשנו וב-5 נצטווינו שוב להתפקד. בשעה זו נדלק אור אדום באמצע הגוש ומאז ועד למחרת הבוקר, כל זמן שהאור האדום האיר, אסור היה לנו לעזוב את צריפנו. איש מהאסירים שהעיוז לצאת מצריפו כשהאור האדום עדיין דולק — נורה בו במקום על-ידי אנשי המשמר.

בכל המחנה, פרט למיטבת, לא היו מים, על כן לא התרחצנו כלל ולא שתינו אף פעם מים רעננים. הצריפים היו ללא חלונות ורק שתי דלתות היו בהם, האחת שימשה יציאה לגוש והשניה היתה תמיד סגורה. בכל צריף היו שני תנורי ברזל. הבערנו אש בעצים או בחי-תיכות פחם שמצאנו ליד המיטבת. באמצע המחנה עמדו שני בתי שימוש. (בשעות הלילה לא יכולנו להשתמש בהם, כי אסור היה לצאת אז מהצריף). המפקח הבלתי-אמצעי עלינו היה ה"קאפו". קאפו — זה הוא כלוא, שנתמנה על ידי הגרמנים להיות למפקח על הגוש.

ברבות הימים חלו הרבה אנשים ומספר המתים הלך וגדל. היינו מזוהמים ומכוסים כינים. במשך כל הזמן לא היתה לנו הזדמנות להתרחץ או להחליף את בגדינו. כאשר מת כלוא היו מוציאים אותו ומני-ניחים את גופתו ליד הצריף. בערב היתה מופיעה עגלת-הברזל המפור-סמת, רתומה ליהודים, והגופות נילקחו והובאו לקרמטוריון, שנימצא בגוש הראשון. בקרמטוריון היה תנור-פחם.

הלצה התהלכה בין האסירים: "איזו היא הדרך השמימה?" — "דרך הארובה בלבד".

למעשה שוחררו אנשים ספורים מהמחנה, לאחר שמפעלים גדו-לים וחשובים דרשו אותם, או ששולם עבורם הסך של 30.000 זהובים. לכבוד מאורע כזה היו מזעיקים את כולנו וגרמני אחד היה מכריז בקול על שמות העומדים לצאת לחפשי. הטקס הזה נימשך שעות וע-לינו היה לעמוד במשך כל הזמן הזה בכפור ולהאזין לקריאת השמות. כל המחנה היה מחולק לששה גושים גדולים, מוקפים גדר כפוף-לה של תיל דוקרני. על שטח כל אחד מששת הגושים האלה עמדו 20

(*) במיידנס היה סדר אחר מאשר במחנות אחרים. הקאפו-המשניח על העבודה של פבוצות עבודה במחנות אחרים — היה במיידנס משניח גם על ראש הצריף, שהיה כרגיל כלוא יהודי. הקאפו היה כרגיל כלוא גרמני.

צריפים. בארבע פינות כל גוש עמדו מגדלים מצויידיים בזרקורים שהאירו את כולנו. בכל מיגדל ישב איש ס.ס. מזויק במכונת-יריה. בין שני גדרות התיל קבעו גם כן זרקורים סמוכים לזה לזה. באמצע הגוש עמדו שני בתי-שימוש וביניהם אור אדום, המודיע על הפסקה. 100 גרמנים, אנשי ס.ס., היו ממונים על המחנה.

בגוש הראשון היו כלואים 25.000 יהודים, לרוב מצ'כוסלובקיה. הם היו לבושים בפיז'מות לבנות בפסים כחולים וכן היו כובעיהם. לא ניתנו להם לבנים והפידז'מות היו מחומר העשוי נייר. הכלואים האלה דמו לשלדים. הם קיבלו מחצית המנה שניתנה לנו. בכל יום ויום היתה מופיעה עגלת-ברזל לפני דלתית צריפנו ועליה כלי מלא מרק. לפעמים נישארו בתחתית הכלי פרורי-אוכל שמנים והיהודי שראם הראשון היה טוחב את ידו לתוך הכלי ומלקק בתאותנות את הטיפות השמנות.

עגלת-הברזל היא פרשה בפני עצמה. האפנים של העגלה היו עשויים ברזל וגובה האפנים כגבהו של בן-אדם. שני יהודים היו רתומים לעגלה זו ושנים אחרים דחפוה מאחור. עגלה זו שימשה לגר-מנים אמצעי ענויים. בגוש מס' 1 למשל, יש והיו בוחרים יהודי אחד ועושים אותו אחראי לכך, ש-4 יהודים כלואים יביאו את העגלה במשך 10 רגעים למקום מסויים. הקרבנות שכשלו מאפיסת כוחות לא יכלו למלא זאת והיהודי ה"מפקח" היה מלקה אותם בעיקר על ראשיהם. האנשים העיפים, או יותר גכון הצללים של אנשים, היו כורעים תחתיהם ונופלים זה אחר זה. היהודי המפקח היה מתאכזר ומכה באנשים, פחד לחייו הוא.

בכל בוקר היו חייבים כולם, החיים והמתים, להופיע ולהתפקד. המתים הובאו למקום והונחו אף הם בשורה. אנשי הס.ס. פקדו את כולם, בתחילה את המתים: "אחד, שנים, שלוש..." וכשגמרו המשיכו לספור את החיים: "עשרים ואחד, עשרים ושנים..." כאשר המנין נסתיים התחילו הכלואים משליכים את הגופות על עגלת-הברזל ומסיעים אותם לקרמטוריון. בצריפי הכלואים היהודים הוכרחו הד-לתות להשאר פתוחות במשך הלילה ואלה ששכבו סמוך לפתח היו מתים מקור.

בגוש השני היו כלואות נשים. ראיתי נשים ניכנסות לצריפים שמחוץ לגוש צריפיהן. כנראה היו אלה בתי-מלאכה. יום רדף יום והתמותה בקרב כלואי המחנה גדלה והלכה. הגרמ-

נים היו רוצחים על כל עבירה קלה שבקלות, ביריה או בתליה. לפי עמים נישאר האסיר תלוי על מוט של גג צריפנו. רבים לא יכלו לשאת עוד את חיי הענויים וההתעללות. הם "התנדפו דרך הארובה". הייתי כמהומם והרגשתי כי כוחותי עוזבים אותי. פעם עוררה אותי בבוקר שריקת ההשכמה ובקומי הרגשתי רע. בדגלים רועדות ניגררתי למקום בו נערך המפקד, אולם לפתע הרגשתי, כי עלי לנקות את קיבתי, ויהי מה. לא יכולתי עוד לשלוט בי. למרות הפקודה, שבשעת המיפקד אסור להכנס לבית השימוש, התחלתי מוריד את התחתונים וברגע זה השמיעו אחדים קול צעקה: "לך לבית השימוש" כמחוסר הכרה נשאתי את דגלי לבית השימוש וניקיתי את קיבתי. מיד הרגשתי הקלה אולם כרעם משמים בהירים נפלה על ראשי מהלך מה מידי "קאפו" (צ'כי), שעמד על ידי וצעק בקול, כי אני חייב מיתה על עון מצחי זה.

אני המשכתי בשלי והוא בשלו — בהורידו מלקות על ראשי. למזלי חבשתי כובע אשר הגן עלי במידת מה ורק חבורות צצו על ראשי. ה"קאפו" הביא אותי בפני איש ס.ס. הלה שאלני, מדוע יצאתי מהשורה בשעת המפקד. הסברתי לו, כי הרגשתי את עצמי לא טוב ולא יכולתי לעצור בי. הוא הניח לי ללכת. ה"קאפו" חילק לי עוד מכה אחת על ראשי ואני רצתי להצטרף לשורה. היה זה נס מן השמים, כי הס.ס. לא ירה בי במקום.

תיאור המחנה לא יהיה שלם אם לא אספר על ילד כבן 10, אסיר אף הוא, שהוריו נירצחו במחנה. הוא דיבר מעט פולנית אולם אין אני יודע מאין היה מוצאו. הוא היה ילד ששועייהם של אנשי ס.ס. והיה משוטט לו בכל המחנה, קנה בידו ומצליף את האסירים כרצונו. ילד זה הטיל את חתו על כל המחנה.

מהמחנה שלנו השתרע מראה לובלין העיר. ראינו את החיים זורמים שם במסלולם הרגיל וכאב אין-אונים מילא את לבנו בחשבנו על חיי העבדות שלנו.

ראיתי, כי צפוי לנו גורל מר ואיום. אף לרגע לא נטשתי את רעיון הבריחה ותרתי אחרי כל הזדמנות להתחמק מהמחנה. ראיתי עגלות מביאות לפת למחנה, אולם הלפת הובאה למחסני המחנה והעגלות לא נישארו במחנה. צריך היה למצוא איפוא מוצא אחר. מכרנית-משא היתה מביאה פחם למטבח ואחר-כך היתה חוזרת ללובלין. אמרתי בלבי, כי כאן היא הצלתי. התחלתי משוטט ליד המטבח. ערב

אפל אחד טובבו אנשים אחדים ליד המטבח. כשעיניהם מחפשות שיירי אוכל. איש לא הורשה להכנס לתוך המיטבח. פרט לעובדים שם, שהיו יהודים.

אני לא חשבתי אז על האוכל, אלא שמתי עיני אל המכוננית. רגע הסתכלתי הנה והנה ובוחילה באתי עד מתחת למכוננית. בשתי ידי נאחזתי בציר האחד ואת רגלי שמתי על הציר השני וכך שכבתי פרקדן והמתנתי. הרגשתי לאט לאט, כי ידי כושלות עד אשר לבסוף עלה הנהג על המכוננית והיא זזה ממקומה.

עברנו על פני שטח המחנה. ליד הכניסה, במקום שעמדו השומרים, שמעתי את לבי מפרפר ודופק. לבסוף יצאנו לכביש צר ומשם לדרך המלך שהובילה ללובלין. עברו עוד רגעים ספורים. החלקתי ארצה והמכוננית עברה על פני ונסעה הלאה.

בתחנת הרכבת של לובלין פניתי לצלב האדום הפולני וספרתי להם, כי ברחתי ממיידאנק. האכילזני לחם וריבה. הרופא יעץ לי לא לאכול את הריבה. קיבלתי כסף לכרטיס נסיעה עד ווארשה. במשך כל הזמן נישארו ברשותי הניירות האריים. לא גיליתי את שמי האמיתי.

יום במיידאנק

קטע מתוך זכרונותיו של אינני י. פפר, שהיה כלוא במחנה מאיראנס למעלה משנה (מאי 1943 — יוני 1944), ולאחר מכן עלה בידו לברוח. הסחבר מתאר בדיוק את בואם של האסירים למיידאנק, את "סבלת הפנים", שנערכה להם ואת החיים במחנה ביום "רגיל". הקטע נדפס בקובץ התעודות של הועדה ההיסטורית המרכזית של יהודי פולין, כרך א', 1946.

הביאו אותנו אל כיכר המחנה. ספרו אותנו ספור היטב וסיפרו לנו מעשיות יפות על העבודה, שכולנו עתידים לקבל. רק למחרת היום נודע לנו, מפי יהודים שבאו לפנינו, שאנו נמצאים במחנה הריכוז במיידאנק.

מאת אנשי הס.ס. לא ביקשנו אלא דבר אחד בלבד: מים לשתייה. הם כיוונו או צינורות מים והרטיבו אותנו כמו במקלחת. היתה זו

קבלת הפנים הראשונה בתחום שלהם ודוגמה של מידת הכנסת האורחים והתרבות שלהם... לכל אחד היתה אז תשוקה אחת יחידה: מי יתנו מים, לשתות בלי הגבלה, ואחר-כך הלוך ילך ברצון למות בתא-הגאזים או ביריה. חוסר-המים הביא את האנשים לידי טירוף. אולם מים לשתיה לא נתנו. וגם על אוכל — הם מלהזכיר. השאירו אותנו על פני הכיכר, מתחת לכיפת-השמים, במשך כל הלילה. רצה הגורל, ובלילה ניתך גשם עז והכל נרטבו עד לעצמות. היו רבים, שב-יצאם מתוך המחבואים יצאו כשרק כותונת לעורם, בלי כובעים, יחפים, וכך בילו תחת כיפת-השמים, בגשם שוטף, את כל ליל-הסיוט. היה זה ליל זוועות ועם זה גם יאוש. כבר עמדו האנשים על כך, שנפלו בפח.

עם בוקר ירו אנשי הס.ס., שעמדות המשמר שלהם היו על מגדלים, שעמדו בכל 50 צעדים, ממכוונות יריה ישור לתוך ההמון, וכך שיחק להם מזלם של אחדים, והם נפלו בו במקום בלי לשאת עוד התעללות ויסורים. האנשים שתו משלוליות ובלבד לשבור את הצמא, ועל אוכל לא חשב אפילו איש.

בצהרים סידרו אותנו לשם הליכה לבית-המרחץ: אמהות וילדים לחוד, אחר-כך רק נשים ולאחרונה גברים. עתה הגיע רגע הפרידה האחרונה מן האשה והילד, מן האחיות והאם-החורגת, ששוב לא אוסיף לראותן לעולם. היה זה ב-4 במאי 1943.

ואשר לאבי הרי השתדלתי כל הזמן להיות בקירבתו. כשהחטיבה שלנו — היינו יחד כ-120 גברים, — הלכה לבית-המרחץ, הוליך אותנו איש ס.ס. כשהוא רכוב על אופנוע. הוא הצליף בשוט שביוזו והאיץ בנו, עד שהוכרחנו לרוץ במהירות המנוע שלו. אבי, שהיה בן 56, לא עצר כוח להתקדם לפי הקצב, ואז תמכתי בזרועו ועזרתי לו לרוץ. זכורני, — והיו אלה המלים האחרונות שלו, — שהוא ביקש את נפשו למות מאשר להוסיף ולהתענות, שהרי ממילא לא יעמוד בעינויים הללו.

הכניסו אותנו לחדר-הבגדים, כדי להתפשט. אנשי ס.ס. הנחיתו על כולנו מכות במקלות ובשוטים ותוך כדי דקה חייב היה כל אחד לעמוד ערום. כאן דרשו מאתנו עוד הפעם כסף ותכשיטים, ועם היציאה מן החדר בדקו אותנו מחדש. חיפשו בפח, במקומות הצנועים ביותר גם

אצל הגברים, ואוי למי שמצאו אצלו מטבע זהב או שטר. את הנשים — כפי שנודע לנו — בדקו גם באופן גיניקולוגי, — עד כדי כך יסודיים הם הגרמנים באירגון ובתיכון שלהם.

מכאן הריצו אותנו, כשאנו ערומים, תחת מטר של מכות בלתי-פוסקות, לאורך החצר, אל בית-המרחץ. שם נערך המיון הראשון: הזקנים ורעי-המראה, או אלה שהיו בעלי מום כלשהו, שנראה לעין — הועמדו בצד. פירוש הדבר היה — מוות. לצערי, לקחו אז מעלי גם את אבי. הוא ידע ברור, שהוא לקוח למוות ומרחוק שלח לי בניד-ראש ברכת-פרנדה. היתה זו פרידתנו האלמת האחרונה. וכך המיתו עוד באותו ערב בתא-הגאזים ושרפו בכיבשנים את החלק החמישי מכל האנשים.

בבית-המרחץ גזזו את שערנו יהודים צ'כיים, שכבר נמצאו במ-חנה 14 חדשים. מ-12.500 יהודים צ'כיים, שהובאו לשם 14 חדשים קודם לכן, נשארו עד אותו זמן שש מאות! הללו עברו כמעט כולם טיפוס, דיזנטריה ודלקת-ריאות ב"עמידה", שכן השכיבה ב-KL (מח-נה-ריכוז) היא מסוכנת מאוד.

קודם הכניסה למרחץ עצמו בדקו אותנו באופן כזה, שהגישה אל מתחת למקלחת היה בה משום אושר. לאחר הרחיצה, — ובה הזרימו עלינו חישימהר תחילה זרם קר ואחר-כך זרם חם מאוד, — חייבים היינו להתלבש בחיפזון רב. קיבלנו סנדלי עץ, כותונת, תחתונים, כובע ומכנסים עם מעיל. כל המעילים היו בלי ביטנה. — הבגדים לא היו שלנו אלא של האומללים שקדמו לנו. את הבטנות הרימו והורידו בשעת הביקורת. על המעילים היו מסומנות, בצבע-שמן אדום, על הכתפים, האותיות KL, וכמו כן עבר פס אדום לאורך כל המעיל. על המכנס הימני, מלפנים, ועל המכנס השמאלי מאחור, והוא הדין בכובע — גם עליהם היה פס אדום. היו אלה הסימנים של מחנה זה, ובעת ובעונה אחת גם לבוש, שמנע את הבריחה. אוסיף עוד, שלהשי-למת הלבוש הזה היו להם ליהודים, בצד השמאלי של המעיל, שני משולשים — "מגן דויד" — מאריג צהוב ואדום, ועליהם היה מודפס המספר הסידורי. לפולנים היה משולש אדום אחד ועליו האות P לאסירים הגרמנים היה משולש שחור. כל עם היה מסומן באופן שונה. והסימן המיוחד היה קבוע גם על המכנסים, בצד הימני מעל לברך. עם היציאה מן המרחץ עמדו קציני ס.ס. גבוהים, וכמובן — שו-טים בידיהם. לכל אחד מאתנו נטו רגל, כדי להמעיזו, וכל מי שנפל

בעטו בו והכוהו בכל גופו. הוליכו אותנו אחר-כך לצריף, שבו היתה המזכירות. כאן רשמו, ושוב יהודים צ'כיים (האומללים הללו שרדו מ-12.500 איש), את כל הפרטים האישים שלנו בטפסים מיוחדים, מדדו, רשמו ונתנו לנו מיספרים עשויים פח. מרגע זה ואילך שוב לא היינו בני-אדם, אלא אסירים מסומנים במספרים. אני קיבלתי את המספר הזכור לי יפה 2848. אני מציין, שהמספרים ניתנו גם לאתר שבעליהם הקודמים מתו. מספר אחד יכול היה לעבור דרך אנשים אחדים בזה אחר זה; משמת האחד נמסר המספר שלו לאחד וכן הלאה. חובה היתה לשאת מיספר זה על הצואר, כמונו ככלבים. הביאו אותנו אל הצריפים. היו אלה מעין אורוות עשויות מקרשים, שהרוח עברה וגשם חדר דרכם פנימה. בלי ביוז, בלי בתי-כסא, עם אשנבים קטנים וצרים מתחת לגג. כמיטות שימשו אצטבאות בעלי שלוש קומות, — לשלושה אנשים כל אחת — ועליהן מזרן, כר ממו-לא תבן ושמיכה.

עכשיו אתאר את מהלך-החיים הרגיל במחנה.

קמים בשלוש בלילה. יש להתלבש בחיפזון, להציע את "המיטה", ישר ובהקפדה כמו קופסת גפרורים. בגלל אי-הדיוק הקל ביותר היו סופגים 25 מלקות, שאחריהן מן הנמנע היה לשכב או לשבת במשך חודש שלם.

הכל מוכרחים לעזוב תיכף ומיד את הצריפים; בחוץ עוד אפל — מאיר הירח. מחמת מיעוט-שינה וצינה רועדים האנשים. כדי להתחמם קמעא מצטופפים האנשים חבורות-חבורות של 10 — 20 איש, עומדים גב אל גב וכך הם מתחככים זה בזה.

היה שם מה שכונה חדר-רחצה, שבו צריכים היו להתרחץ, — ליד ברזים אחדים בלבד, — כל יושבי המחנה, — והיינו אז בשדה זה (מס' 3) 4.500 איש. מובן מאליו: לא סבון, לא מגבת ואף לא ממוחטה לא היו בנמצא, וכך איפוא היתה הרחיצה דבר מלולי יותר מאשר ממשי. האדם הפך שם ביממה אחת ליצור שפל מחיה.

ב-5 בבוקר, בקירוב היינו מקבלים חצי ליטר קפה שחור, מר. היתה זו, מה שקראו: ארוחת הבוקר. ולא יותר. ב-6 בבוקר — מיפקד.

מעומדים כולנו במצב "דום", חמישיות-חמישיות לפי סדר הצריפים, שמיספרם היה בכל שדה 22, היינו עומדים עד אשר אנשי ס.ס. סיפקו את יצר-השעשועים שלהם בפקודות ליצניות ומייגעות להסיר ולשים את הכובעים — „Mützen ab und Mützen auf“ — לאחר

מכּן נמסר להם רפורט (דין-וחשבון), ומנו אותנו. לאחר המיפקד — עבודה. קבוצות, קבוצות היינו הולכים — אלה לסלילת מסילת-ברזל או כביש, אלה לחציבה ולטלטול של אבנים ופחם, להוצאת זבל, לח-פירת תפוחי-אדמה, לניקוי בתי-כסא, צריפים וביוב. כל זה היה נעשה בשטח הסגור של המחנה. בשעת העבודה מכים אנשי ס.ס. — באכזריות לא-אנושית, וללא סיבה כלשהי. נראה היה הדבר כאילו איזו חיה טורפת, משהיא מדביקה את טרפה, הריהי מצווה להושיט את העכוז, ובמקל או בשוט מכה היא ומכה, עד שהמקל מתפקע על-פי-רוב. המוכה יכול להוציא קולות-צעקה רק לאחר המהלומות הרא-שונות, אחר-כך צונח הוא נטול-הכרה, ואיש הס.ס. בועט אז בצלעות, בפנים, במקומות הרגישים ביותר של הגבר, ולבסוף כשהמרצח נוכח לדעת, שהקרבן כבר הגיע לידי אפיסת-כוחות, מצווה הוא ליהודי אתר להריק על הקרבן דלי דמים בזה אחר זה, עד אשר יתעורר ויקום. מישחק חביב על אנשי הס.ס. הוא לעשות מיהודי מה שקראו "שק של בוקס". וכך היה נעשה הדבר: היו מעמידים שני יהודים, כשאחד מהם מוכרח להחזיק את חברו מאחור בצוארונו, ואיש הס.ס. התאמן במתן K.O. (נוק-אאוט) מובן שלאחר מהלומה ראשונה כזו בלחי, עשוי היה האומלל להתמוטט ולכרוע, ולפיכך מחזיק היהודי השני את הקרבן בצוארונו, לבל יפול. המרצח ההיטלראי המפוטם "מתאמן" באופן כזה כ-15 דקות, ורק לאחר שהאומלל הוא מרוסק לחלוטין, שותת דם, נתון-שיניים, שבור-חוטם, מוכה-עין — משחר-רים אותו ופוקדים, שהרופא יחבוש אותו כהלכה. אכן, זו דרכם להיות דואגים נאמנים ונדיבי-לב...

צורה שניה, שאנשי הס.ס. היו נוהגים בה בקביעות. הרי זה לב-עוט ביהודי ברגל, הגעולה מגף כבד. היהודי אנוס לעמוד "דום", ואיש הס.ס. אינו פוסק מלבעוט בעצמותיו, עד שהללו פוקעות. כש-עומדים סמוך לקרבן כזה שומעים תכופות את קול הנפץ של העצמות הנשברות. הכאב הוא איום במידה כזו, שלעתים קרובות היו האנשים, לאחר "טיפול" כזה, גוססים ומוצאים את נשמתם בעינויים נוראים.

מלבד אנשי ס.ס. יש גם תליינים-מומחים אחרים. אלה הם הק-רויים בשם קאפו. השם הוא קיצור של Kasernen-Polizei (מישטרת הקסרקטיין). הקאפו מורכבים מפושעים פליליים ממוצא גרמני, שגם הם כלואים במחנה. אלא שהם, "אנשים משלנו", הם בעלי זכויות מיוחדות. יש להם צריף מיוחד, טוב יותר, מזון טוב יותר, מלבושים

טובים, כמעט נורמליים, — הם לובשים מכנסי-רכיבה מיוחדים, אדום-מים או ירוקים, מגפיי-עוד גבוהים, וממלאים תפקידים של משגיחי המחנה, הם גרועים אפילו מאנשי הס.ס. אחד מהם, הגדול בשנים מכולם וגדול המרצחים, כשהיה מתנפל על טרפו, לא היה משיב אחר-כך את רוחו של הקרבן באמצעות מים, אלא היה חונק אותו בגרונו, עד שהאומלל היה נופח את נשמתו תחת ידיו. פעם תפס מרצח זה נער בן 13 (לעיני אביו) וחבט בראשו בעמוד חבטה כזו, שהמסכן נפח את נשמתו בו במקום. "זקן-המחנה" הזה, התפאר אחר-כך בפני חבריו-למקצוע, אגב חיוך על פני-החיה שלו ובגאווה, שאכן, עלה הדבר בידו, כי על כן במהלומה אחת שם קץ לחייו של יהודי.

בכל שדה עומדת תליה, בגלל איחור למיפקד או בגלל פשעים אחרים דומים, תולה זקן-התליינים הזה את המרושלים. העבודה היא למעשה בלתי-פרודוקטיבית, והיא נועדה רק לדל-דול הכוחות ולהכאה.

ב-12 בצהרים הפסקה לארוחה. כשאנו מעומדים בתור, מקבלים אנו חצי-ליטר מרק כל אחד. על-פי רוב מרק-כרוב, או נוזל דליל אחר בלי שומן ובלי טעם. זוהי ארוחת-הצהרים. אוכלים—בכל מזג-אוויר שהוא — תחת כיפת השמים ומעולם לא בצריף. לאכול בכפות אסור, אף-על-פי שכפות-עץ מונחות אחת אחת על כל אצטבה, — כנראה לראווה לוועדות של הצלב. האדום הבינלאומי. יש לשתות את המרק מתוך הקערה וללקק ככלב.

ב-1 חוזרים לעבודה עד 6 בערב. אני מדגיש, שהיה זה מקרה מאושר, אם ניתנה הארוחה ב-12 בצהרים. היו גם "ימי-עונש" — כשהארוחה ניתנה בעת ובעונה אחת עם ארוחת-הערב, והיא קרה וחמוצה, כך, שבמשך כל היום היתה קיבתינו ריקה לחלוטין. העבודה לאחר-הצהרים היא לפי אותה התכנית: מכות ושוב מכות, וכך עד 6 בערב.

ב-6 — מיפקד הערב, שוב אנו מצוים לעמוד "דום". ספירה. קבלת הראפורט. כרגיל היו משאירים אותנו בערב במצב "דום", לשעה או לשתיים, ובינתיים היו קוראים אסירים אחדים ל"מיפקד-עונשין", — את אלה, שלפי הבנת הגרמנים עברו במשך היום איזו עבירה או לא דייקו דיוק כלשהו. את אלה הפשיטו ערומים, לעיני כל, השכיבו על ספסלים מיוחדים, עשויים לדבר, והם ספגו מנה של 25 או 50 מלקות.

ההלקאה האכזרית והצעקות עד לב־השמים — כל זאת היו כל האסירים חייבים לראות ולשמוע.

בשעת מיפקד הבוקר אירע פעם, שאחד האסירים לא התיצב. מיד הזעיקו את משמרות המחנה: כל הקאפו של הבלוקים ואנשי ה.ס.ס. חיפשו חיפוש מדוקדק בצריפים, מתחת לאצטבאות ועליהן, במיטבת, בכל מקום שהיה מחבוא כלשהו — ולא מצאו. בריחה היתה דבר שבגדר הנמנע, שכן בערב הקודם היה המספר מתאים ובמשך הלילה לא יכול שום אדם לברוח. החיפושים ארכו אולי חצי שעה. סוף־סוף מצאו את החבר־האסיר, והוא כבר בלי רוח חיים, בבור של בית־הכסא. משכו והעלו אותו מתוך הצואה. לעולם לא אשכח מראה זוועות וביעותים זה. כנראה שבבוקר סר לבית־הכסא איבד את שיווי המשקל מחמת חולשה ונפל לתוך הבור. או יתכן, שהוא נתכוון לאבד כך את עצמו לדעת. כל האסירים נענשו על מקרה זה, ועמדו "דום" במשך שש שעות, וארוחה ניתנה באותו יום יחד עם ארוחת־הערב. היה זה עונש איום: מחמת רעב הפכנו נציבי־אבן, והיו בינינו שנפלו והתעלפו, דבר ששימש שוב סיבה למכות "מיוחדות".

בחורף — כך סיפרו לנו חברינו — היו עומדים עמידת "דום" במשך 3-4 שעות רצופות, עד שמחצית האנשים כמעט קפאה ונדבקה לאדמה מכוסת־הקרח. באופן שאחר־כך היה צורך בדבר לסלק מן הכיכר מתים. סוף־סוף — הפקודה המבשרת את סיום המיפקד. שעת ארוחת־הערב. תפוחי־אדמה בקליפות או שוב איזה נוזל דליל ודלוח ו־15 הק"ג לחם שחור. זהו המזון של אסיר־המחנה. לעתים היו נותנים רק אחת ל־7 — 10 ימים מקצת מרגרינה או ריבה, או גקניקיות מבשר סוס שמשקלן 5-7 דק"ג. אלה היו השומנים שלנו. לבסוף, ב־8 בערב — גונג (צלצול). עת לישון.

מובן, שמחמת רעב התהלכו האנשים כשלשונם משורכבת, והם מחפשים מסביב למטבח, — מכיון שלהכנס פגימה אסור היה, — חתיכת לפת חיה או כרוב, שעובדי המטבח השליכו, בכוונה ובסתר, בעד החלון לחבריהם לצרה. כל אחד ממזי־הרעב התהלך עם כאב־ראש וכיווץ־מעים. אפילו לבית־הכסא אי־אפשר היה ללכת באופן חפשי, אלא רק בבוקר עד 6, ז.א. עד המיפקד, וגם בערב אחר המיפקד. היו מכניסים לשם רק קבוצות־קבוצות של 8 אנשים. בתי כסא כאלה בשדה שלנו היו שנים. היו אלה צריפים רגילים, בלי גגות ובלי תיעול. במשך היום אסורות היו עלינו בשימוש. קל לשער, מה

היו פני הדברים, מאחר ש-4500 איש נדחקו בבוקר למקום נכסף זה וחדרו אליו רק 300. בגלל עשית הצרכים מחוץ לבית-הכסא היו מקבלין מיפקד עונשין במשך 7 ימים רצופים. רוב האנשים סבלו משלשול, אחר-כך השתלטו דיזנטריה וגרדת. בחורף שלט טיפוס-הבטן והבהרות. בשעת עבודתי במיטבח קרה מקרה, שחבר חולה-שלשול לא יכול להתאפק ופשוט נזל ממנו... לאחר העבודה השגיח ה"פורארבייטער" (המשגיח על הפועלים) בעקבות הללו על פני הספסל. הוא גילה את האשם והודיע על כך לאיש הס.ס. האומלל מוכרח היה להתפשט בחצר ערום, ויהודים אחרים היו אנוסים לשפוך עליו בלא הרף דליי מים קרים, עד אשר נפל ומת. ורק כשקבעו את דבר מותו, הפסיקו את ה"פעולה".

הודעה

של הועדה הפולנית-סובייטית המיוחדת לחקירת פשעי הגרמנים, שנעשו במחנה-ההשמדה במיי-דאנק בעיר לובלין

ההודעה נתפרסמה בעתון "איזווסטיה", פוסקבה, בגליון מיום ה-16

בספטמבר 1944.

בועדה הפולנית-סובייטית המיוחדת לחקירת פשעי הגרמנים, שנעשו בעיר לובלין, השתתפו: א. ויטוס, סגן יושב-ראש הועד הפולני לשיחרור לאומי (יושב-ראש הועדה); הכומר ד"ר קרושינסקי, פרילאט של הכנסייה הקתדרלית בלובלין; הד"ר זומרשטיין, חבר הועד הפולני לשיחרור לאומי; עורך-הדין כריסטיאנס, יושב-ראש הצלב האדום בלובלין; פרופיסור האוניברסיטה הקתולית בלובלין ביאלקובסקי; פרופיסור האוניברסיטה בלובלין פופלאווסקי; קטיגור בית-הדין לעירעורים בלובלין באלציו'אק; יושב ראש בית-הדין המחוזי בלובלין שצ'יפאנסקי (פולין); ד. קודריאווצב (סגן יושב-ראש הועדה); פרופיסור ו. י. פרותרובסקי ופרופיסור ג. גראש-צ'נקוב (ס.ס.ס.ר). הועדה חקרה את הפשעים, שנעשו בלובלין.

1. מחנה-ההשמדה מיידאנק בלובלין.

במיידאנק אשר בלובלין הקימו הרוצחים ההיטלריסטיים בית-חרושת ענקי לרציחת אנשים. הגרמנים קראו אותו "פרניכטונגס-לאגר", כלומר מחנה-השמדה.

שני גרמנים שנפלו בשבי ושעבדו במחנה זה, העידו: רוטנפירר ס.ס. תיאו שולן: "המחנה הזה נקרא "מחנה השמדה" — "פרניכטונגסלאגר", מפני שכאן היה מושמד מיספר עצום של אנשים".

קאמפפוליצי היינץ שטאלבה: "המטרה העיקרית של המחנה הזה הייתה השמדת עד כמה שאפשר הרבה אנשים, לכן נקרא "פרניכטונגסלאגר", כלומר "מחנה השמדה".

המחנה מיידאנק נימצא שני קילומטר מהעיר לובלין והוא משתרע על שטח 270 הקטר. הקמתו החלה בסוף שנת 1940.

בראשית שנת 1943 נגמרה הקמת 6 שדות של המחנה. בכל שדה היו 24 צריפים, בסה"כ 144 צריפים (מחוץ לביניינים אחרים למח-סנים, בתי-מלאכה וכו') שכל אחד הכיל 300 איש-ויותר. המחנה היה גדור בגדר כפולה של תיל דוקרני. מלבד זאת היה כל שדה מובדל בתוך המחנה ע"י שיטה שלמה של גדרות תיל, ועל-יד הכניסה לכל שדה היה בית-שמירה. בגדרות התיל האלה זרם זרם-חשמל בעל מתח גבוה. על פני כל המחנה הוקמו מיגדלים גדולים, שבהם עמדו תמיד על המישמר שומרים עם מכונות יריה. צבאות הס.ס. שמרו על המחנה שמירה מעולה. מלבד זאת החזיקו שם 200 כלבי-שמירה, שמילאו תפקיד חשוב בשמירה, וכן גם מישטרת עזר קאמפף-פאלי-צי, שעבדו בה פושעים פליליים.

2. מיספר העצורים במחנה

המחנה יכול היה להכיל בבת-אחת מ-25 עד 40 אלף עצורים. בתקופות מסויימות היו שם עד 45 אלף עצורים.

מיספר העצורים במחנה לא היה קבוע. אלה שהיו נצורים במחנה, היו מושמדים באופן שיטתי, במקומם היו מגיעים מישלוחים חדשים של עצורים, ובאופן כזה שימש המחנה בשביל הרוב המכריע של אלה, שנישלחו אליו רק תחנת-מעבר זמנית בדרך למוות.

במחנה היו עצורים חיילים פולניים, שנפלו בשבי במלחמה בשנת 1939, חיילים סובייטיים שנפלו בשבי, אזרחי פולין, צרפת,

בלגיה, איטליה, הולנד, צ'כוסלובקיה, יון, יוגוסלביה, דניה נורבגיה וארצות אחרות.

העובדה הזאת ניקבעה על-ידי:

א. מיספר רב של תעודות זהות ותעודות אחרות שנימצאו בש"טח המחנה ושהיו שייכות לאזרחים של ארצות אירופה השונות, שנרצחו במחנה.

כך, למשל: תעודות הזהות של אזרחי ס.ס.ס.ר. — מריה בת טימופי גוריונוב, ניקולאיי בן פרנץ מאזורקביץ ואחרים; תעודות של אזרחי פולין — צ'סלאב סדלצקי, ולאדיסלאב סוניצ'ני, סטאניסלאב יאנקיביץ' ואחרים; תעודות של אזרחי צרפת גבריאל לאברוג', אמיל מזלטאן, לוסיק רוא, שירול אגיוסט, אנדרה פרנסון ואחרים; תעודות אזרחי צ'כוסלובקיה — יוזף גליוצ'ה, רודולף פלדינגר ואחרים; תעודות אזרחי איטליה — גוסטאב מואול, ג'וזפה מוסיך, פיו טינוזי ואחרים; תעודות אזרחי הולנד — ברתוס ואן-דר-פאלם, אנ-דרטינוס ואן-דר-אירימי, פטרוס יאנסן ואחרים; תעודות אזרחי יו-גוסלביה — סטיפאן סטיפאנוביץ', ראנו ז'וניט ואחרים; תעודות אזרחי בלגיה — ליאון באזיאוו, תיאופיל ואן-האזראן ואחרים; תעודות אזרחי יון — איאן זורנה ואחרים, וכן גם תעודות בני עמים אחרים;

ב. פינקס הניפטרים ב"בית-החולים" של המחנה, שהושמדו למ-עשה, שבו יש ידיעות על מיספר רב של ניפטרים בני עמים שונים. רק במשך החודש מארס 1944 נירשמו שם 1654 ניפטרים מבין העצורים: 615 רוסים, 247 פולנים, 108 צרפתים, 74 יוגוסלבים, והשאר מעמים שונים החיים בארצות מערב אירופה;

ג. עדויות של כמה וכמה עדים — עצורים לשעבר במחנה, וכן של גרמנים שבויי מלחמה, שעבדו קודם במחנה. וכך העדויות של העצורים לשעבר במחנה: הצרפתי לה-דיו קודאנטן, הצ'כי טומאשק, ההולאנדי בנן ואחרים.

רשימת האנשים, שהושמדו במחנה, היתה הולכת וגדלה על חש-בון שבויי-מלחמה סובייטיים, על חשבון קבוצות שונות של אוכלוסים, שהובאו מארצות אירופה הכבושות, על חשבון אנשים משכבות שונות של האוכלוסיה, שנתפסו על-ידי הגיסטאפו ברחובות, בבתים נתיבות ובבתים בזמן צייד וחיפושים שיטתיים, שנערכו ע"י ההיטלר-לריסטס בפולין ובארצות אירופה אחרות, וגם על חשבון היהודים.

שהיו מובאים הנה מהגיטאות, שנוצרו ע"י הגיטטאפו בפולין ובערים שונות של מערב אירופה.

בין העצורים היו הרבה נשים, ילדים וזקנים. במעצר נמצאו לפעמים משפחות שלמות. הילדים היו בגילים שונים, בתוכם גם צעירים מאוד.

המחנה שימש איפוא מקום השמדה המונית של עמים שונים באירופה.

3. העינויים הקשים ומישטר הדמים ב"מחנה ההשמדה".

המישטר ב"מחנה ההשמדה" היה מותאם לתפקיד ההשמדה ההמונית של העצורים.

העצורים התקיימו קיום עלוב מתוך רעב. פעם ביום קפה מלפת קלוי, פעמיים מרק-עשב ומ-180 עד 270 גראם לחם בחציו מנסורת עצים או קמח ערמונים — המנה הרגילה לעצור, שהיתה מביאה לידי דילדול גמור של הכחות, להתפשטות רחבה של שחפת ומחלות אחרות ולתמותה המונית. בעד "עבירה" קלה ביותר של העצורים היו שוללים מהם גם את המזון הדל הזה למשך ימים אחדים, מה שהיה בעצם עונש מות מרעב.

העצור לשעבר במחנה, הצ'כי תומאשק העיד בישיבת הועדה: "האנשים רעבו כל הזמן, נראה היה דילדול כללי של כחות העצורים ותמותה מהדילדול. העצורים אכלו נבלות, חתולים, כלבים. רוב העצורים היו נראים או כשלדים מתהלכים קרומי עור או שמנים מגדר הרגיל מתפיחות או נפוחי רעב".

העצור לשעבר במחנה, הקורפורל של הצבא הפולני רוניק סיפר: "ראיתי, שלא נתנו כמעט לגמרי מזון לשבויי המילחמה הרודניים, הם הגבאו לדילדול גמור של הכוחות, התנפחו ולא היה להם כוח אפילו לדבר. הם היו מתים בהמוניהם".

מישטר הרעב במחנה היה אחד הגורמים העיקריים בשיטה הכללית של השמדת האנשים.

יום העבודה היה מתחיל בשעה 4 לפנות בוקר. הגרמנים היו מתפרצים לתוך הצריפים והיו מרימים את האנשים במגלבים ממש-כבותיהם. היה מתחיל מיפקד, שבו חייבים היו להיות נוכחים כולם, הבריאים והחולים; את אלה, שמתו בלילה, היו נושאים בידיהם השכנים למישכב והיו מביאים אותם לכיכר לשם ביקורת. הביקורת

היתה נמשכת שעתים ומעלה והיתה מלווה מכות רצח והתעללויות בעצורים. אם עצור איבד את ההכרה בזמן המיפקד ולא ענה, היה נירשם ברשימת הניפטרים והיו שמים אח"כ קץ לחייו במכות במקלות.

בשעה 6 בבוקר היו מובילים את העצורים לעבודה, העבודה היתה קשה ומיגעת באופן יוצא מהכלל. היא היתה מלווה מכות, התעללויות ורציחות. קבוצות העצורים, שהיו חוזרות בשעה 11 למה שניקרא ארוחת צהריים, היו מביאות אתן אנשים מוכים, בעלי-מום וגופות של הרוגים.

בזמן המיפקד בערב היה איש הס.ס. התורני מקריא רשימה של עצורים, שעבדו "רע", ואת אלה היו מלקים על ספסל מיוחד במגל-בים, במקלות ובשוטים. מיספר המלקות היה מ-25 ומעלה. לפעמים היו מלקים את האנשים עד שיצאה נישמתם. דוצנט האוניברסיטה הווארשאית זלנט, שהיה עצור במחנה, העיד:

"היכרתי את עורך-הדין נוסק מראדום, שהלקו אותו 100 מלקות, ושמת מהמלקות כעבור שלושה ימים".

ביחס לאנשי האינטליגנציה ואנשים חשובים מבין העצורים היו משתמשים בצורות התעללות משוכללות ביותר. את הפרופיסור המפורסם למחלות ילדים מיכאלוביץ' — בן 72, את פרופיסור הפולית-כניון הווארשאי פומירובסקי — בן 60, את חבר בית-הדין העליון של פולין וונסוביץ' — בן 75 ורבים אחרים הכריחו הגרמנים לעבוד עבודות קשות ביותר, בהתעללם בהם בכל מיני אופנים. העצור לשעבר במחנה, המגיסטר לכימיה תדיאוש בודזין, פולני, העיד:

"קבוצה גדולה של פרופיסורים, רופאים, מהנדסים ומומחים אחרים במיספר כ-1200 איש, שהובאו מיון, העבידו הגרמנים בעבודה קשה שלא לפי כחותיהם, בהעברת אבנים כבדות. את אלה מאנשי המדע, שנחלשו ונפלו מהעבודה הקשה הזאת, היו אנשי הס.ס. מכים עד מות. על-ידי שיטת ההרעבה, עבודה מיגעת, מכות ורציחות הושגה מדה כל הקבוצה הזאת של המלומדים היוניים במשך 5 שבועות.

שיטות הנגישות והעינויים היו שונים ומרובים ביותר. לרבות מהן היה אופי של מה שקוראים "הלצה", שהיו ניגמרות לפעמים קרובות מאוד ברציחת העצורים. בתוכן אפשר למנות יריה מדומה

בעצור והימום הקרבן על-ידי מכה בראש בקרש או באיזה כלי קהה, וטביעה מדומה בבריכה של המחנה, שהיתה ניגמרת בטביעה ממש. בין התלינים הגרמניים שבמחנה היו מומחים בשיטות שונות של עינויים ורצח. היו רוצחים על-ידי מכה בעורף, בעיטה במגף בבטן, בין הבטן והירך וכו'.

המענים מאנשי ה.ס.ס. היו מטביעים את קרבנותיהם במים מלוכ-לכים, שהיו זורמים בתעלה קטנה מבית-המרחץ: את ראשו של הקרבן היו שמים בתוך המים העכורים האלה ואיש ה.ס.ס. היה לוחץ במגפו על הראש עד שיצאה נישמתו של הקרבן.

תליית העצורים בידיהם, כשהן קשורות מאחור, היתה שיטה חביבה על אנשי ה.ס.ס. ההיטלריסטיים. הצרפתי לה-דיו-קוראנטן, שהתנסה בעונש זה, סיפר, שבזמן התלייה מאבד העצור מהר את ההכרה, אח"כ מפסיקים את התלייה, ובשעה שההכרה חוזרת לעצור, מתחילים שוב להעלות לתלייה וכן חוזרים פעמים רבות.

העריצים הגרמניים היו תולים בעד כל עבירה קלה, ביחוד בעד חשד בנסיון לברוח. במרכז של כל שזה עמדה תלייה בגובה שני מטרים ועליה היו תולים את האנשים.

"ראיתי מהצריף שלי — העיד העצור לשעבר במחנה, שבוי-המילחמה הסובייטי דומאשב — איך שתלו אנשים על העמוד, שנימי-צא בתוך השדה".

על-יד המכבסה, בשטח שבין השדות מס' 1 ומס' 2, היה צריף מיוחד, שבו היו קורות על-יד התיקרה, שעברו מקצה הצריף עד קצהו, ועל קורות אלה היו תולים אנשים בקבוצות שלמות.

ההתעללויות והעינויים, שסבלו הנשים העצורות במחנה, לא היו פחותים מאלה שסבלו הגברים: אותן צורות המיפקד, עבודה למעלה מהכוחות, מכות והתעללויות. באכזריות מיוחדת הצטיינו חברות-ה.ס.ס.: המשגיחה הראשית אריך והמשגיחות בראונשטיין, אנני דוויד, ובר, קנובליק, אלרט ורדלי.

הועדה קבעה הרבה עובדות של מעשי אכזריות, שלא נשמע כמותם, שנעשו במחנה על-ידי התלינים הגרמניים.

הגרמני קאמפפוליצי היינץ שטולבה הודיע בישיבה שבה השתתפו כל חברי הועדה, שהוא היה עד ראייה למעשה, שעשה מנהל המשרפה (קרימטוריון) האוברשארפירר מוספלד: הוא קשר את ידיה ואת רגליה של אשה פולנית והשליך אותה חיה לתוך הכיבשן.

העדים ילינסקי ואולך, שעבדו במחנה, מספרים גם הם על שרי-פת אנשים חיים בכיבשני המשרפה. "נטלו תינוק משדי אמו והרגו אותו לעיניה ע"י חביטה בקיר הצריף" — מספר העד אטרוכוב. "ראיתי בעיני, — אומר העד אדוארד באראן, — כשלקחו ילדים קטנים מהאמהות ורצחו אותם לעיניהן: רגל אחת היו לוקחים ביד, על השניה — היו דורכים ברגל וכך היו קורעים את הילד הקטן". בסאדיזם יוצא מהכלל הצטיין סגן מנהל המחנה, האוברשטורמ-פירר של הס.ס. טומאן. הוא היה מעמיד בשורה על הברכיים קבוצות של עצורים והיה הורג אותם ע"י מכות במקל בראש; הוא היה משסה בהם כלבים; הוא השתתף השתתפות פעילה ביותר בכל הענפים שים והרציחות של העצורים.

באופן כזה שימשו הרעב, עבודה מיגעת למעלה מהכחות, עינויים, התעללויות ורציחות, שהיו מלווים סאדיזם שלא נשמע כמותו, לשם השמדה המונית של אסירי המחנה.

4. רצח המוני בירייה של שבויי-מילחמה ואוכלוסיה אזרחית במחנה. השמדה המונית של האוכלוסיה האזרחית של ארצות אירופה, בתוכן של פולניה והשטחים הכבושים של ס.ס.ר, זו היתה המדיניות של גרמניה ההיטלריסטית, שנבעה מהתכניות לשעבד ולהשמיד את החלק המתקדם והפעיל של העמים הסלאביים.

ייסוד מחנות השמדה המונית של עמי אירופה ושבויי-מילחמה בפולין המשועבדת ניגדם ע"י שאיפת הכנופיה ההיטלריסטית השלטת להסוות בכל מיני דרכים ולהסתיר את הפשעים האלה. המחנות האלה, בתוכם גם "מחנה-ההשמדה" במיידאנק, שימשו גם מקום השמדה גמורה עד האיש האחרון של האוכלוסיה היהודית. אחת השיטות של השמדת מיספר עצום של אנשים בלתי רצויים לגרמניה ההיטלריסטית היה רצח המוני בירייה, שהשתמשו בו בקנה-מידה רחב ב"מחנה-ההשמדה" בלובלין.

קורות הדמים של המחנה הזה מתחילות ברצח המוני בירייה של שבויי-מלחמה סובייטיים, שנעשה ע"י אנשי הס.ס. בנובמבר — דצמבר 1941. מקבוצת שבויי-מילחמה, שמנתה למעלה מאלפיים איש, נישארו רק 80 איש, — כל היתר נורו וחלק קטן מת מעינויים. בתקופה מינואר עד אפריל 1942 היו מביאים למחנה קבוצות חדשות של שבויי מילחמה סובייטיים והיו הורגים אותם ביריות.

הפולני יאן נידזיאלק, שעבד במחנה כשכיר בהובלת קרונות
משא, העיד:

"כחמשת אלפים שבויי-מילחמה רוסיים השמידו הגרמנים בחו-
רף 1942 באופן כזה: הובילו באוטומובילי-משא מהצריפים אל הבר-
רות שבמחצבה לשעבר ובבורות אלה הרגו אותם בירייה".
שבויי המילחמה מהצבא הפולני לשעבר, שנפלו בשבי עוד
בשנת 1939 ושהחזיקו אותם עצורים במחנות שונים בגרמניה, רוכזו
כבר בשנת 1940 במחנה בלובלין ברחוב ליפובה, ואח"כ הועברו
חלקים, חלקים ל"מחנה ההשמדה במיידאנק" וגם מנת חלקם היו:
עינויים שיטתיים, רצח, יריות בהמון, תלייה וכד'.
העד רזניק העיד כדלקמן:

"בינואר 1941 הטעינו אותנו — כארבעת אלפים יהודים שבויי-
מלחמה — בקרונות ושלחו אותנו מזרחה... הביאו אותנו ללובלין, כאן
הורידו אותנו מהרכבת ומסרו אותנו לאנשי הס.ס. בערך בספטמבר
או באוקטובר 1942. הוחלט להשאיר במחנה שברחוב ליפובה מס' 7
רק אנשים, שהם מוכשרים לעבודה בבתי-חרושת או דרושים בעיר,
ואת השאר, בתוכם גם אותי, העבירו למחנה "מיידאנק". ידוע היה
לנו כבר היטב הדבר, שמישלוח למחנה "מיידאנק" פירושו "מוות".
מהקבוצה הזאת של 4.000 שבויי-מלחמה נשארו בחיים רק אנ-
שים בודדים, שנמלטו בזמן עבודה מחוץ למחנה.

בקיץ שנת 1943 הובאו למחנה במיידאנק 300 קצינים סובייטיים,
בתוכם 2 קולונלים, 4 מאיורים, והשאר בדרגות קאפיטאן וליווטננט-
ראשי. כל הקצינים האלה נהרגו במחנה בירייה.

במשך כל שנת 1942 נערך רצח המוני ע"י ירייה, הן של העצו-
רים במחנה והן של האוכלוסיה, שהיו מביאים אותה מבחוץ.

תושב הכפר קרמפץ (8 קילומטרים מלובלין), הפולני תדיאוש
דראביק ראה בעינוי איך שאנשי הס.ס. הביאו באחד הימים ב-88
אוטומובילי-משא אנשים בני עמים וגילים שונים — גברים, נשים
וילדים. את האנשים, שהיו מובילים אותם ליער שבקרמפץ, היו מר-
ידיים מהאוטומובילים, היו נוטלים מהם את כל בגדיהם וחפציהם,
ואח"כ היו הורגים אותם בירייה מעל לבורות שנחפרו לפני כן. הגר-
מנים הוציאו לפועל רצח המוני ביריות ביערות קרמפץ במשך שנת
1942.

באביב שנת 1942 הובאו בבת-אחת למחנה 6000 איש והם נהר-
גו בירייה במשך שני ימים.

ביום ה-3 בנובמבר 1943 נהרגו בירייה במחנה 18.400 איש. מהמחנה עצמו לקחו 8.400 איש ו-10.000 איש הובאו מהעיר וממחנות אחרים. שלושה ימים לפני הרצח ההמוני הזה נחפרו בשטח המחנה מאחורי המשרפה תעלות גדולות. ההרג ביריות התחיל בבוקר ונסתיים מאוחר בערב. אנשי הס.ס. הובילו את האנשים עירומים בקבוצות בנות 50-100 איש אל התעלות, היו משכיבים אותם על קרקע התעלות כשפניהם למטה, והיו יורים בהם ממכונות יריה. על הגויות היו משכיבים קבוצה חדשה של אנשים חיים, ואח"כ היו יורים גם בהם. וכך היו ממשיכים עד שהתעלות היו מתמלאות. על הגופות היו שופכים שיכבה דקה של עפר, וכעבור 2-3 ימים היו מוציאים אותן משם והיו שורפים אותן במשרפות או על מדורות. הגרמנים העמידו ליד המשרפות ובשטח המחנה מקולים אדירים, שהיו משמיעים בהם במשך כל היום מוסיקה עליזה, כדי להתריש את קול היריות ואת צעקות הקרבנות.

על הרצח ההמוני הזה נפוצו ידיעות רבות בקרב האוכלוסייה של העיר לובלין. הרמן פוגל, חבר הס.ס. שעבד במחנה, העיד:

"מלבד האנשים, שהובאו מהעיר, נלקחו מהמחנה בלובלין ונורו 8.400 איש. אני יודע את המיספר הזה בדיוק, מפני שלמחרת מסרו למחסן הבגדים, שבו עבדתי, ידיעות רשמיות על השמדת 8.400 איש, כי עלינו היה לערוך את רשימת בגדיהם".

העצור, סטאניסלאוסקי, פולני, שעבד בלישכת המחנה, העיד על הרצח ביום ה-3 בנובמבר 1943:

"את ההרג הזה בירייה כינו הגרמנים 'זונדרבעהאנדלונג' (פעולה מיוחדת) ובשם זה נישלח דין-חשבון לברלין. בדו"ח הזה נאמר בדיוק כך: 'ההפרש בין מיספר העצורים במחנה בבוקר ובערב ניתהוה עקב השמדה מיוחדת של 18.000 איש'".

תושבי הכפר דסנט היו עדי-ראייה לרצח המוני ביריות, בתוך זה גם בשנת 1944. החל מחודש מרס עד ה-22 ביולי, ועד בכלל, היו אנשי הגיסטאפו מביאים באוטומובילי-משא ובועגלות מיספר ניכר מהארץ כלוסייה הפולנית: היו כאן גברים, נשים וילדים. היו מביאים אותם עד למשרפה, על-ידה היו פושטים מהם את כל הבגדים ובתעלות היו הורגים אותם ביריות.

"היו ימים — מספר העד נידויאלק, שראה את הרציחות האלה של האוכלוסייה הפולנית ביריות — שהיו הורגים בהם ביריות ממאיתיים עד שלוש-מאות איש".

שבוי-המלחמה הסוביטי קאנוניקוב היה עד ראייה לרצח 40 נשים עם ילדים קטנים ביריות בחודש יולי 1943 בשדה הראשון. בבוקר השכם הועברו גופות ההרוגים למשרפות לשם שריפתן. במחצית השניה של החודש מאי 1943 הביאו אנשי הס.ס. ליער קרמפץ בשני קרונות שטוחים, שהובלו בטרקטור, ובאוטו-משא גופות של ילדים פולנים. העד גאנגול סיפר:

"אני זוכר עובדה אחת בולטת, שראיתי אותה בעיני ואני מאשר אותה היום בשלמותה: במחצית השניה של החודש מאי שנת 1943 הביאו אנשי הס.ס. ליער קרמפץ בשני קרונות שטוחים, שהובלו בטרקטור, ובאוטו-משא רק ילדים פולנים. הם היו עירומים לגמרי. את כל הגופות של הילדים האלה הניחו ביער ערימות, ערימות ושרפו אותן."

העדה קראסובסקיה הודיעה לוועדה את העובדה על רצח ביריה בחודש אפריל 1943 של 300 נשים, שהובאו מיון. המקרים הנ"ל של הרג המוני ביריות אינם אלא חלק קטן מה-עובדות, שנודעו לוועדה.

בדיקה רפואית-משפטית, שנעשתה ע"י ועדה בראשותו של הפרופיסור לרפואה משפטית באוניברסיטה הקתולית בלובלין, פרופ' שילינג-סינגאלביץ, ובהשתתפות: הרופא הראשי של עיריית לובלין הד"ר למידיצינה רופניבסקי; המומחה הראשי לרפואה משפטית בחזית סגן-הקולונל בשרות הרפואי שקארבסקי; הפאטולוג-האנא-טום הראשי בחזית, הד"ר למדעי הרפואה, סגן-הקולונל בשרות הרפואי קראייבסקי; הטוכסיקולוג הראשי בחזית הקולונל בשרות הרפואי בלוכין, והמומחית לרפואה משפטית של הגייס הפולני הראשון הקאפיטן גראפינסקה קבעה:

"הבדיקה של 467 גופות ושל 266 גלגלות העלתה סימנים של פצעים מירייה בסך 342, דבר המעיד על שימוש רב במחנה בהרג העצורים ביריות. על-פי רוב היו יורים בקדקוד ממרחק קרוב מנשק בעל קוטר 0.9 ס"מ."

באופן כזה ניקבע ע"י עדויות של עדי-ראייה רבים, וכן ע"י הוכחות רבות אחרות (חפירות, שנעשו ע"י ועדת המומחים לרפואה-משפטית), שהגרמנים היו עורכים במחנה לובלין במשך כל זמן קיומו הרג המוני ביריה של גברים, נשים וילדים, בני עמים שונים, שחלק

מהם נהרג ביריה גם ביער קרמפץ, הנמצא במרחק 8 קילומטרים ממיידאנק.

5. חנק בגאזים.

אחת השיטות השכיחות ביותר של השמדת אנשים המונית במחנה במיידאנק היה חנק בגאזים.

בדיקה משפטית-טכנית וכימית, שנעשתה ע"י ועדה בראשותו של האינג'ינר-אדרזכל של עיריית לובלין קלס-קראוזה, ובהשתתפות: האינג'ינר-מאיוור הדוצנט טילאנר, הקנדידט (מוסמך) למדעים טכניים גריגוריב, והקנדידט למדעים טכניים פלקיס — קבעה, שב-תאים, שניבנו בשטח המחנה, השתמשו בעיקר לשם השמדה המונית של אנשים. תאים כאלה היו בסה"כ ששה. חלק מהם הותאם להרעלה בגאז CO (תחמוצת הפחם), וחלק להרעלה בחומר הכימי המרעיל "ציקלון".

בשטח המחנה ניתגלו 535 פחים, שהכילו את התכשיר "ציקלון ב." וכמה גלילים, שהכילו תחמוצת הפחם. הבדיקה הכימית העלתה:

"החומר שנימצא בפחים הראה את נוכחותה של חומצת התכלת הפרוסית. על-ידי ריאקציה של התהוות כחול פרוסי באמצעות נייר-אינדיקטור בנידינו-אצינטי ונתריום-פיקרט. נילקח חומר משמו-נה-עשר פחים ונעשו 48 ריאקציות שונות. כל הנסיונות נתנו אותה תוצאה חיובית, המאשרת את הימצאה של חומצת התכלת עם המפ-עילים הנ"ל... באופן כזה הכיל החומר, שהיה בפחים ושניבדק, חומר "ציקלון ב.", שהנו קיזלגור*) שהוכן במיוחד בצורת גרעינים בגודל סנטימטר אחד, ושספג לתוכו חומצת תכלת נוזלת. החומר, שנימצא בפחים בכמות גדולה במחנה ושהיתה עליו כתובת "ציקלון", מזדהה עם "ציקלון ב."... הבדיקות של הגאז, שנילקח מחמשה גלילים, הראו שהוא מכיל תחמוצת הפחם. הבדיקות נעשו בעזרת ריאקציה עם חמש תחמוצת היוד ובניר אינדיקטורי של כלוריד-הפאלללדיום. בסה"כ נעשו ריאקציות בחמש תחמוצת היוד 16, ובניר אינדיקטורי של חלוריד-פאלללדיום 10. כל הנסיונות במפעילים הנ"ל נתנו ריאקציה חיובית על הימצאה של תחמוצת הפחם".

חקירת המומחים קבעה על יסוד הערכה טכנית מדויקת של תאי-הגאזים, בדיקה כימית של תחמוצת הפחם והחומר "ציקלון":

(* מיו עפר סיליקטי.

"הבדיקה הטכנית והכימית-סניטרית של תאי-הגאזים במחנה הריכוז במיידאנק מאשרת לגמרי את העובדה, שכל התאים האלה, ביהודי I, II, III, IV היו מיועדים ושימשו לשם השמדה המונית ושי-טתית של אנשים ע"י הרעלה בגאזים מרעילים, כמו: חומצת התכלת (התכשיר "ציקלון") ותחמוצת הפחם".

על-ידי שימוש בכל תאי-הגאזים, שהיו מותאמים להרעלה, אפ-שר היה להמית בבת-אחת 1914 איש. ניקבע, שבתאי-הגאזים האלה היו מרעילים את כל אלה שכחותיהם נידלדלו מרעב, שנחלשו מעבו-דת פרך, מהמישטר האכזרי, את העצורים, שלא יכלו לעבוד עבודה פיסיית, את כל אלה שחלו בטיפוס הבהרות ואת כל השאר, שהגרמנים סברו, שיש להמיתם.

במשך עבודת החקירה נודעו עובדות רבות על הרעלה המונית של העצורים בתאי הגאזים במיידאנק. העד סטאניסלאווסקי העיד בפני הועדה:

"בחודש מארס 1943 הומתו בתא-גאזים 300 פולנים. ביום ה-20 ביוני 1943 ציוו בשדה הראשון על 350 איש לפשוט את בגדיהם וכך הובילו אותם עירומים לבית-מרחץ ומשם לתא-הגאזים, במקום שם החניקו אותם; ביום ה-14 באוקטובר 1943 הומתו באותו האופן 270 איש".

העד זלנט' מספר עובדה, של חנק 87 פולנים בגאזים ביום ה-15 במארס 1944.

העד יאן וולסקי, פולני, עצור לשעבר במחנה, הודיע בענין התר-עלה בגאזים:

"בחודש אוקטובר 1942 הובא למחנה מיספר רב של נשים ויל-דים. את הבריאים לקחו, כדי להשתמש בעבודתם, ואת כל החלשים, את החולים ואת הילדים החניקו בתא-הגאזים. בחודש מארס 1943 הושמדו שוב באותו תא הגאזים 250 נשים וילדים, וכעבור ימים אחדים עוד 300 איש בני עמים שונים. ביום ה-16 או ה-17 במאי 1943 הובאו למחנה באוטומובילים 158 ילדים בגיל מ-2 עד 10 שנים. את הילדים האלה המיתו בתא הגאזים. ביוני 1943 אספה הנהלת המחנה את כל שבויי המלחמה והעצורים האזרחיים החולים, כשש-מאות איש, ואת כל אלה המיתה בתא-הגאזים".

על חנק המוני של אנשים בגאזים סיפרו בישיבת הועדה גרמנים אנשי ס.ס., ששרתו במחנה:

רוטנפירר ס.ס. הנשה סיפר, שביום ה־15 בספטמבר 1942 הומתו בתא־הגאזים 350 איש, בתוכם נשים וילדים.
 אוברשרפירר ס.ס. טרנס סיפר לוועדה על חנק 500 איש בתא־הגאזים ביום ה־16 באוקטובר 1943, שבתוכם היו הרבה נשים וילדים, בחירת האנשים לשם החנקתם נעשתה באופן שיטתי ע"י רופאי המחנה הגרמנים בלאנקה ורינדפלייש.
 אוטו טרנס העיד:

"רופא המחנה אונטרשטורמפירר ס.ס. רינדפלייש סיפר לי ביום ה־21 באוקטובר 1943 בערב, שבאותו יום נחנקו בתא־הגאזים ע"י החומר "ציקלק" 300 ילדים בגיל משלוש עד עשר שנים".
 את הגופות היו מובילים מתאי־הגאזים באופן שיטתי לשרפה בכיבשנים או על מדורות. את הגופות היו מעבירים במכונות, בקרו־נות שטוחים, שניגדרו ע"י טרקטורים. את זאת מספרים עדי־ראייה רבים.

שבוי־המלחמה הגרמני רוטנפירר ס.ס. תיארו שולן, שעבד במ־חנה, מספר:

"ראיתי לעתים קרובות את המכונה הזאת עם הנגרר אחריה, שהיתה עוברת מתא־הגאזים לכיבשן ובחזרה. מתא־הגאזים היתה נוסעת מלאה גופות, בחזרה היתה ריקה".

הוועדה המיוחדת הפולנית־סובייטית קבעה, שמלבד בתאי־הגאזים, היו הגרמנים ממיתים בלובלין אנשים גם באוטומוביל שהותקן במיוחד והידוע בשם (הרוסי) "דזשגובקה" (רוצח הנפש).
 העדים סטטדינר, חייל לשעבר בצבא הפולני, ואטרזכוב, שבוי־מלחמה סובייטי, מתארים בפרוטרוט את המכונה הזאת, שבה היו העריצים הנאציים מחניקים את קרבנותיהם בגאזים, שהמכונה מפ־רישה מהמוטור.

גילוי מיספר מסויים של גופות בשטח המחנה עם סימנים אופייניים להרעלה בתחמוצת פחם מאשר את העובדה, שהגרמנים השתמשו בתחמוצת פחם להמתת העצורים.

ועדת המומחים לרפואה משפטית, שהשתתפו בה האנשים הנ"ל, סוברה:

"השמדת העצורים במחנה הריכוז נעשתה בשיטות שונות. בזמן הראשון לקיום המחנה השתמשו ההיטלריסטים בעיקר בהרג המוני ע"י ירייה. אח"כ, ביחד עם זה, השתמשו גם בהרעלה המזנית של

אנשים בתאי-גאזים, שניבנו והותקנו במיוחד, ע"י חמרים מרעילים חריפים — חומצת התכלת (התכשיר "ציקלון") ותחמוצת פחם". באופן כזה ניקבע ע"י עדויות רבות של עדי-ראייה וע"י תוצאות של בדיקות רפואיות-משפטיות טכניות וכימיות, שהתלוינים ההיטלריים-טיים היו מחניקים בגאזים במחנה במיידאנק במשך כמעט שלוש שנים באופן שיטתי ובצורה המונית מאות אלפי אנשים חפים מפשע, בתוכם זקנים, נשים וילדים.

6. התלוינים הגרמנים טישטשו את עקבות פשעיהם הכבדים ביותר, בתקופה הראשונה לקיום המחנה במיידאנק היו הגרמנים קוב-רים את גופות כל אלה שנהרגו בירייה או מתו מעינויים. אח"כ וב-יחוד בשנים 1943 — 1944 התחילו הגרמנים לשרוף את הגופות, בהוציאם אותן מהבורות, שבהן ניקברו בראשונה גופות ההרוגים בייריה.

בשטח המחנה ניבנו כבר בראשית שנת 1942 שני כיבשנים לש-ריפת גופות. מכיון שמיספר הגופות היה גדול מאוד, התחילו הגרמ-נים בשנת 1942 לבנות, ובסתיו 1943 גמרו להקים, משרפה ענקית חדשה בעלת חמישה כיבשנים. הכיבשנים האלה בערו בלי הפסק, החום בכיבשנים אלה יכול היה לעלות עד 1500 מעלות צלזיוס. כדי שאפשר יהיה להכניס לתוך הכיבשן עד כמה שאפשר יותר גופות, היו מקצצים אותן, ביחוד היו מקצצים את קצות הגופה, בדיקה טכנית של מומחים, שבדקו היטב את מיבנה הכיבשנים, העלתה תוצאה זו:

"הכיבשנים נועדו לשריפת גופות וניבנו כך שיפעלו בלי הפסק, לכיבשן אחד אפשר היה להכניס בבת-אחת ארבע גופות עם איברים קצו-צים. לשריפת ארבע גופות דרוש היה זמן של 15 דקות, אפשר היה איפוא לשרוף בכל הכיבשנים במשך יממה 1920 גופות. בשים לב לכמות הגדולה של עצמות, שניתגלו בכל שטח המחנה (בשוחות, בג-נים ובערימות זבל), סוברהת ועדת המומחים, שהעצמות הוצאו מה-כיבשנים לפני הזמן הדרוש לשריפתן הגמור, לפיכך היו שורפים בכיבשנים ביממה הרבה יותר גופות מאשר 1920".

הועדה קבעה, שהגרמנים היו משתמשים במשך זמן רב, ביחוד בשתי השנים האחרונות, במידה רבה לשריפת גופות לא רק בכיב-שנים מיוחדים אלא גם במדורות, הן בשטח המחנה והן ביער קרמפץ.

על גבי פסי רכבת, או על גבי מסגרת של אוטומוביל, ששימשו להקמת מדורה, היו מניחים קרשים, על הקרשים גופות, עליהן שוב קרשים ושוב גופות. כך היו מניחים מ-500 עד 1000 גופות. על כל זה היו שופכים נוזל, העשוי לבעור, והיו מדליקים את המדורה. כל מדורה כזאת היתה בוערת במשך שתי יממות.

העדים גוספודארק ומתיאסק, תושבי הכפרים דסנט (על-יד המחנה מיידאנק) וקרמפץ, הודיעו, שהם ראו בשטח המחנה וביער קרמפץ מדורות ענקיות, שעליהן היו שורפים את הגופות של ההרוגים בירייה ושל המתים מעינויים, שהומתו ע"י הגרמנים.

בשטח מחנה-ההשמדה וביער קרמפץ נתגלה מיספר רב של מיגרשים, שעליהם היו שורפים את הגופות. באחת השוחות בשטח המחנה נתגלתה לאחר חפירה מיסגרת של אוטומוביל, שעליה היו שורפים את הגופות.

לאחר גילוי האכזריות של הגרמנים ביער קאטין, התחילו ההיטלריסטים באופן נימרץ ביותר להוציא את הגופות מהשוחות ולשרוף אותן. הבדיקה הרפואית-מישפטית גילתה 20 שוחות כאלה, מהן 18 בשטח מיידאנק ושתיים בשטח יער קרמפץ. בשוחות אחדות ניתגלה מיספר רב של גופות, שהגרמנים לא הספיקו לשרוף.

כך ניתגלו לאחר חפירה בשוחה מס' 1 ליד המשרפה 42 גופות, בשוחה מס' 19 ביער קרמפץ 368 גופות של גברים, נשים וילדים; בשוחות אחרות ניתגלה מיספר רב של גופות, שנרקבו כבר לגמרי, ושל שלדים. בכמה שוחות ניתגלה מיספר עצום של עצמות.

כדי להסתיר את הממדים הענקיים של ההשמדה ההמונית של אנשים, היו העריצים ההיטלריסטיים טומנים את האפר בבורות וב-שוחות; היו מפזרים אותו בשטח הנרחב של גני המחנה, היו מער-בבים את האפר עם זבל והיו משתמשים בזה לטיוב השדות.

בשטח "מחנה ההשמדה" גילתה הועדה למעלה מ-1350 מטר מעוקב של חומר זיבול, שהיה מורכב מזבל, מאפר של גופות שרופות ומעצמות קטנות של בני אדם.

ההיטלריסטים השתמשו לשם טחינת עצמות קטנות ב"טחנה" מיוחדת. על הטחנה הזאת והמיבנה שלה מסר ידיעות מפורטות העד סטטינר, לפי מקצועו מכונאי למכונות דיזל, שהגרמנים הכריחו או-תו לעבוד ב"טחנה" זאת.

המפקד הצבאי לשעבר של העיר לובלין, הגנרל-לייטננט של

הצבא הגרמני הילמאר מוזר הודיע:

"אין לי כל סיבה לעבור בשתיקה על הפשעים הכבדים של היטלר או לחפות עליהם. לכן אני רואה חובה לעצמי לספר את כל האמת על מה שקוראים מחנה-השמדה, שהוקם ע"י ההיטלריסטים בקירבת העיר לובלין בכביש חלם.

בחורף של השנה 1943 - 1944 הושמד שם מיספר גדול של עצורים, בתוכם נשים וילדים, דבר המעורר בי התמרמרות רבה. מיספר ההרוגים היה מגיע למאות אלפים נפש. האומללים היו בחלקם נהרגים בירייה ובחלקם נחנקים בגאזים.

סיפורי לי לא פעם, שאת האנשים הנידונים היו מכריחים במחנה-ההשמדה לעבוד עבודות קשות ביותר, שהיו למעלה מכוחותיהם, ובזמן העבודה הזאת היו מורזים אותם ע"י מכות. שמעתי בהתמרמרות את הידיעות, שאת העצורים במחנה היו מענים בעינויים קשים לפני השמדתם.

באביב של שנה זו חפרו והוציאו מיספר רב מאוד של גופות ושרפו אותן בכיבשנים, שניבנו במיוחד, כדי לטשטש כנראה את עקבות הפשעים, שנעשו בפקודת היטלר.

תנורים ענקיים ניבנו מלבנים ומברזל ושימשו משקפה בעלת כח קיבול רב. ריח הגופות היה חודר לעתים קרובות העירה, לכל הפחות לחלק המזרחי של העיר, לכן היה ברור אפילו לאנשים שקייבלו פחות ידיעות, מה נעשה במקום הנורא הזה...

כאישור העובדה, שפעולת מחנה-ההשמדה היתה מתנהלת לפי הוראות מממשלת היטלר, יכול לשמש ביקור המחנה ע"י הימלד בעצמו, שבא ללובלין בקיץ שנת 1943.

הועדה קבעה, שרק בכיבשנים של המשרפה נשרפו למעלה מ-600.000 גופות; על המדורות הענקיות ביער קרמפץ נשרפו למעלה מ-300.000 גופות; בשני כיבשנים ישנים נשרפו למעלה מ-80.000 גופות; על מדורות במחנה עצמו ליד המשרפה נשרפו לא פחות מ-400.000 גופות.

הגרמנים היו משמידים את העובדים, שעבדו בתאי-הגאזים ובמשרפה ושגויסו מבין העצורים, כי הגרמנים רצו לטשטש את עקבות פשעיהם.

ועדת המומחים לרפואה משפטית, שהשתתפו בה החברים הנ"ל, בראשותו של הפרופיסור שילינג-סינגאלביץ' פרופיסור לרפואה

מישפטית באוניברסיטה הקתולית בלובלין, קבעה על סמך בדיקה של הודעות רפואיות-מישפטיות רבות ועל סמך הוכחות עובדתיות: "במחנה-הריכוז הלובליני "מיידאנק" היו עורכים במשך כל זמן קיומו, שארך ארבע שנים, בכוונה תחילה, בשיטה שתוכנה מראש ובעקביות השמדה המונית של אנשים, הן של אלה, שהיו עצורים במחנה, והן של אלה, שהיו מובאים במיוחד למחנה זה לשם השמדה".

7. ההיטלריסטים שדדו מהעצורים במחנה את החפצים והרכוש שלהם. שוד העצורים והמעונים עד מות במחנה נעשה ע"י ההיטלריסטים באופן שיטתי.

ההוכחות העובדתיות שניתגלו במחנה ע"י הועדה: מחסן נעלים של ההרוגים בירייה ושל אלה שנפלו, מחסן עם כל מיני חפצים של העצורים, וכן גם מחסן, שהיה שייך לגיסטאפו ושנימצא ברחוב שופן בעיר לובלין, מעידים על כך, שאת כל החפצים והרכוש, שנישדד מהעצורים, היו ממיינים ושולחים לגרמניה.

במחסן הענקי של נעליים, שניתגלה בשדה מס' 6 של המחנה, נימצאו נעליים, שהיו עליהן סימני בתי-חרושת מפאריס, וינה, בריי-סל, וארשה, טרייסט, פראג, ריגה, אנטוורפן, אמשטרדם, קיוב, קרא-קא, לובלין, לבוב וערים אחרות, נעליים בעלות אפנה ומידה שונות, לגברים, נשים, נוער, ילדים למטה מגיל בית-הספר, מגפי חיילים, נעליים ומגפיים של איכרים. ביחד עם הנעליים נימצאה במחסן כמות גדולה של חלקי נעליים שפורקו (לחוד סוליות, מידרסים, עקבים), סודרו בערימות, נארוזו והוכנו למישלוח לגרמניה.

הועדה קבעה, שב"מחנה ההשמדה" לבד נמצאו 820,000 זוגות נעליים של ילדים, גברים ונשים, שעונו ומתו במחנה.

במחסן הענקי של הגיסטאפו ברחוב שופן בלובלין גילתה הועדה מלאי גדול של לבנים לגברים, נשים וילדים, וכן גם דברים שונים, שהאדם משתמש בהם. למשל: מדפים אחדים עם פקעות חוטי צמר לסריגה, אלפי זוגות משקפיים, עשרות אלפים זוגות נעליים של גברים, נשים וילדים, עשרות אלפים עניבות של גברים עם סימנים של בתי-חרושת בערים שונות — פאריס, פראג, וינה, ברלין, אמ-שטרדם, בריסל, עשרות אלפים חגורות של נשים, שחלק מהן נארוזו והוכנו למישלוח, בגדי רחיצה, פיז'אמות, נעלי-בית, מיספר רב של צעצועים לילדים, פיטמות גומי לתינוקות, מיברשות גילוח, מיספריים, סכינים וכמות ענקית של דברים אחרים לשימוש ביתי. כאן

ניתגלו במיספר רב מיוזמות שונות, שהיו שייכות לאורחי ס.ס.ס.ר., לפולנים, צרפתים, צ'כים, בלגים, הולנדים, יונים, קרואטים, איטלקים, נורבגים, דנים, וכן גם ליהודים מארצות שונות. הועדה גילתה במחסן הזה חלק מהפינקסים והניירות של הנהלתו. מהם מתברר, שהמחסן ברחוב שופן שימש תחנה, שבה היו ממיינים את החפצים והיו מכינים אותם למישלוח לגרמניה. בנוגע למישלוח חפצים של ההרוגים בירייה במחנות ניתנה הוראה מיוחדת כדלקמן:

"ס.ס. — הנהלת המשק הראשית. ראש ההנהלה של ד. מחנה ריכוז. אוראנינבורג, 11 ביולי 1942.

אל כל מפקדי מחנות הריכוז.

לפי הודעת ההנהלה הראשית של ביטחון המדינה, נישלחו ממחנות הריכוז חבילות בגדים, בעיקר אל הנהלת הגיסטאפו בעיר ברין, וניתברר במקרים אחדים, שבחפצים היו חורים מיריות והם היו מכוסי דם. חלק מהחבילות ניווק, ובאופן כזה היתה אפשרות לאנשים מן הצד להיוודע מה היה בחבילות.

בשים לב לכך, שההנהלה הראשית של ביטחון המדינה תוציא בקרוב תקנות, שתסדירינה את בעית החפצים, שנישאר אחר מות העצורים, יש להפסיק מיד את מישלוח החפצים עד שתתברר באופן סופי הבעיה, מה לעשות בחפצים, שנישאר אחר העצורים שהוצאו להורג.

חתם — גליקס.

ס.ס. — מפקד בריגדה וגנרל-מאיור של צבאות ס.ס."

עדויות, שניגבו מאנשי ס.ס., שנפלו בשבי ושעבדו קודם במחנה ההשמדה, מאשרות, שבמחנה היתה קיימת שיטה מאורגנת של שוד החפצים הפרטיים והרכוש של העצורים וניצול רכוש המעונים וההרוגים בירייה ע"י אנשים, שתפסו מישרות חשובות.

שבוי-המילחמה הגרמני, רוטנפירד פוגל, איש הס.ס., הודיע בשיבת מליאה של הועדה:

"שימשתי סגן-מנהל מחסן החפצים במחנה במיידאנק. כאן היו ממיינים את הבגדים והנעליים של העצורים שהושמדו, וכל מה שהיה טוב יותר, היו שולחים לגרמניה. אני בעצמי שלחתי לגרמניה רק בשנת 1944 למעלה מ-18 קרונות בגדים ונעליים. אינני יכול

להגיד בדיוק, כמה בגדים ונעליים נישלחו, אולם אני קובע, שהיו הרבה מאוד בגדים ונעליים. מה שאני שלחתי, — זהו רק חלק ממה שנישלח לגרמניה. כל זה היה נישלח לפי הכתובת: "פלטצנזאה — ברלין, שטראפאנשטאלט".

שבוי-המילחמה, קצין הצבא הגרמני, אוברשטורמפירר ס.ס. טרנס, מי שהיה מבקר החשבונות של המחנה, העיד: "ידוע לי, שהיו שולחים לברלין את הכספים וחפצי-הערך, שהיו נוטלים מהעצורים. את הזהב, שהיו מוציאים מהעצורים, היו שולחים לברלין במישקל. כל הרכוש הזה, שבעצם נישדד, שימש סעיף הכנסה של ממשלת גרמניה. זהב וחפצי-ערך נשלחו לברלין הרבה מאוד. כל זה ידוע לי, מפני שעבדתי במחנה הזה בשטח ביקור-רת הכספים. אני מחוייב לציין, שהרבה כספים וחפצי ערך, שנילקחו מהעצורים, לא נירשמו בהכנסות, מפני שהם היו ניגנבים ע"י אותם הגרמנים, שהיו נוטלים כל זה מהעצורים".

באופן כזה שימש שוד המעונים למוות במחנה מיידאנק, כמו גם במחנות אחרים, סוג מסויים של הכנסה של השודדים ההיטלריסטיים מדרגות שונות.

הועדה המיוחדת הפולנית-סובייטית קבעה על יסוד חומר תעודתי, גבית עדויות ועדי-ראייה, שראו את פשעי הגרמנים בעיר לובלין, במחנה-הריכוז במיידאנק, בבית-הכלא בלובלין וביער קרמפץ, וכן על יסוד הוכחות עובדתיות, שניתגלו ע"י הועדה, ועל יסוד חומר של בדיקות רפואיות-מישפטיות, טכניות וכימיות:

1. מחנה-הריכוז "מיידאנק", הנקרא ע"י הגרמנים "פערניכ-טונגסלאגער", כלומר מחנה-השמדה, שימש מקום השמדה המונית של שבויי מילחמה סובייטיים, שבויי מילחמה של הצבא הפולני לשעבר ואוכלוסיה אזרחית של ארצות אירופה שונות, שניכבשו ע"י גרמניה ההיטלריסטית, וכן של השטחים שניכבשו באופן זמני מפולין וס.ס.ר.

2. במחנה "מיידאנק" שרר מישטר אכזרי ביחס לעצורים. שיטות ההשמדה ההמונית של העצורים היו: הרג בירייה ורצח ביחידות ובהמון, חנק בתאי-גזים ביחידות ובהמון, תלייה, עינויים ורעב מכוון.

תלייני ה"ס.ס." והגיסטאפו היו משמידים במחנה זה בהמון פור-לנים, צרפתים, הולנדים, איטלקים, סרבים, קרואטים ואנשים בני

אומות אחרות, וכן גם שבויי מילחמה סובייטיים ושבויי מילחמה מה- צבא הפולני לשעבר, הן את אלה שהיו עצורים במחנה הזה והן את אלה שהיו מובאים במיוחד למחנה הזה ממחנות וממקומות אחרים לשם השמדה.

3. התליינים הנאציים נקטו בשיטה שלמה של אמצעים, כדי לטשטש את עקבות פשעיהם, והם: שריפת גופות העצורים על מדו-רות ענקיות ביער קרמפץ ובמחנה, שריפה במשרפה שנבנתה במיד-חד, טחינת העצמות הקטנות, פיזור האפר על פני שדות וגנים, שהיו שייכים למנהלים ההיטלריסטיים של המחנה, הכנת חומר זיבול בכ-מות גדולה מאפר אדם וזבל.

הרוצחים ההיטלריסטיים השתמשו בשיטה שלמה לשם שוד הא-נשים, שעונו על-ידם עד מות, בהעשירם הן את אנשי הס.ס. והגיס-טאפו שבשורה והן את המנהיגים של כנופית השודדים הזאת. שיטת השוד של העצורים במחנה הזה נתנה הכנסות רבות לקופת הממשלה ההיטלריסטית.

הועדה המיוחדת הפולנית-סובייטית קבעה, שבמשך ארבע שנות קיום מחנה-ההשמדה "מיידאנק" השמידו התליינים ההיטלריסטיים, לפי הוראה ישירה מממשלתם הפושעת, על-ידי הרג המוני ביריות, חנק המוני בתאי-גאזים כמיליון וחצי נפש — שבויי מילחמה סוביי-טיים, שבויי מילחמה מהצבא הפולני לשעבר, אזרחים בני אומות שונות: פולנים, צרפתים, איטלקים, בלגים, הולנדים, צ'כים, סרבים, יונים, קרואטים והמון רב של יהודים.

הועדה הפולנית-סובייטית המיוחדת לחקירת אכזריות הגרמנים בלובלין קבעה, שהאשמים העיקריים בפשעים אלה הם הממשלה ההיטלריסטית, התליין-הראשי הימלר ועושי דברם מהס.ס. וס.ד. בשטח גליל לובלין.

המוציאים לפועל העיקריים של אכזריות אלה הם אוברגרופנירר — מנהל ס.ס. וס.ד. בלובלין — גלובוצ'ניק; הגוברנטור לשעבר של גליל לובלין ונדלר; מנהל ס.ס. וס.ד. בלובלין שטורמבאנפירר דומי-ניק; מנהל מחנות שבויי המילחמה בפולין שטורמבאנפירר ליסקי; מנהלי המחנות שטאנדארטנפירר קוך; אוברשטורמפירר קגל; סגן מפקד המחנה האופטשטורמפירר מלצר; האופטשטורמפירר קלופ-מאן; אוברשטורמפירר טומאן; אוברשארפירר מוספלד; אוברשאר-פירר קוסטיאל; רופאי המחנה האופטשארפירר אריך גרין, האופט-

שארפירר רינדפלייש האופטשטורמפירר בלאנקה; מנהל המשרפה
אונטרשטורמפירר ונדה וכל יתר האנשים, שמילאו תפקיד של תליי-
נים, האשמים בהשמדת אנשים חפים מפשע.

יושב ראש הועדה המיוחדת הפולנית-סובייטית, סגן יושב
ראש הועד הפולני לשיחרור לאומי ויטוט
סגן יושב ראש הועדה ד.י. קודריאנוצב (ס.ס.ס.ר.)
חברי הועדה:

זומרשטיין, חבר הועד הפולני לשיחרור לאומי,

פרופ' נ.י. גראשצ'נקוב (ס.ס.ס.ר.)

פרופ' ו.י. פרוזורובסקי (ס.ס.ס.ר.)

הכומר ד"ר קרושינסקי, פרילאט של הכנסיה הקתדרלית
בלובלין.

כריסטיאנס, יושב ראש הצלב האדום בלובלין,

ביאלקובסקי, פרופיסור האוניברסיטה הקתולית בלובלין,

פופלאווסקי, פרופיסור האוניברסיטה בלובלין,

באלציז'אק, קטיגור בית-הדין לעירעורים בלובלין,

שצ'פאנסקי, יושב-ראש בית-הדין המחוזי בלובלין.

מחנה ההשמדה שטוטהוף

עדויות של א. ד. ב.

א.ד.ב., יליד ברנו, צ'כוסלובקיה, נורש בסוף שנת 1941 לטרזיינ-שטאדט ומשם, בינואר 1942, לריגה, לטביה. עבד במחנה-עבודה ליד ריגה. עם התקדמות הצבא האדום הועבר ביחד עם 3.500 לנציג. משם הועבר לשטוטהוף.

... בשטוטהוף ניתנו לנו שוב בגדי כלואים. הכוונה היתה לש-לוח את היהודים הלאה לגרמניה לעבודה בבתי חרושת לתחמושת. פעמים אחדות נערכו סלקציות בין היהודים, ביחוד במחנה-הנשים. מהנשים נשלחו רק מעטות לגרמניה. פרצה מחלת טיפוס. אני נשאר-תי בשטוטהוף. אמרו, שיכניסו חלק מהיהודים לבתי המלאכה של חייטים וסנדלרים, שעבדו בהם רוסים. מחצית הגברים- היהודיים שנשארו בשטוטהוף, מתו בטיפוס. הנשים מתו במספר רב יותר מאשר הגברים.

קבוצת העבודה הגדולה ביותר עסקה בחייטות בשביל הצבא הגרמני. מיספר האנשים בקבוצה זו הגיע עד מאתיים גברים ואלף נשים. אני עבדתי בקבוצה זו ככותב (פנקסן). תודות לזה יכולתי לשבת בלשכה בחורף. עברתי לצריף פולני מהצריף היהודי. בצריף הפולני היו התנאים ההיגיינים טובים יותר מאשר בצריף היהודי. במחנה שלטו פושעים גרמניים וגם פושעים פוליטיים. גם הפולנים תפסו מקום בשלטון וניצלו את השפעתם לרעת היהודים.

בשטוטהוף נמצאו שלושה מחנות לנשים: 1 לנשים פולניות, שעבדו בבתי מלאכה; 2 לנשים יהודיות, שבאו מריגה ומשאר חלקי לטביה ומליטא; 3 לנשים יהודיות. במחנה השלישי שררו תנאים רעים מאוד. שמה הובאו נשים יהודיות מאושוונצ'ים. התמותה במחנה זה ממחלות מידבקות הגיעה למאתיים נפש ביום. במחנה זה היו עור-כים סלקציות יום-יום. היה בא רופא ס.ס. והיה בוחר את החלשות ביותר. את הנשים היו מובילים לקרימטוריום ברגל או באוטומובי-לים, אם היו חלשות עד כדי כך שלא יכלו ללכת ברגל. שם נמצא תא-גאז קטן. ברוב המקרים היו נותנים להן זריקות סגול לתוך הלב

ואח"כ היו שורפים את הגופות. התמותה בקרב הנשים היהודיות גדלה בסוף שנת 1944 כל כך, שהקרימטוריום לא הספיק והיו שורפים את הגופות במדורות. על הגופות היו זוחלות כנים גדולות מאוד. הנשים היו ברובן צעירות.
בסוף החודש ינואר 1945 התחיל פינוי שטוטהוף. — — —

תעשיית סבון משומן של בני-אדם פ ר ו ט ו ק ו ל

מיום ה-4 במאי 1945, נרשם בנוכחותם של: סגן-קולונל קרוטי, ממלא-מקום המפקד הראשי של העיר; פראנציטק קוטוס-יאנקובסקי, ראש עיריית גדאנסק; הקולונל גוז'גוז' קורצ'נסקי, מנהל המחלקה לענייני הביטחון הציבורי בפלך גדאנסק (דאנציג); ד"ר אנטוני יא-שינסקי, הרופא העירוני הראשי; הקאפטן קונביזור, מפקד המיליציה האזרחית בפלך גדאנק; העורך מגר. סטאניסלב סטרומבסקי; סגן-הקצין רובינשטיין; יאנינה קובלסקה, באת-כח הועד המרכזי של פ.פ.ר., ופראנצישק חודובה, בא-כח פ.פ.ס.

התעודה נתפרסמה בחוברת של סט. סטרומבסקי "סכון משומן של בני-אדם", פוזנא 1946.

בפינת הרחובות רוקוסובסקי — דלבריקאללה עומד גוש בנינים של האקדמיה לרפואה לשעבר. במרתפים נמצאו 10 ארגזים, שהיו מלאים גוויות. בשני ארגזים גוויות בשלמותן, בשלושה גופות בלי הראשים, בארבעה אברים של הגוף. באותו אולם נמצאו שני ארגזים קטנים יותר, שהיו מלאים גלגלות, שנראו בהן סימנים של פגעים. באולם השני נמצאו ארגזים ריקים.

באולם הללי שלוש ארגזים, באחד מהם גופות של נשים. בבנין בעל קומה אחת, שנבנה לפני 10 חדשים; כד של מתכת ובו חומר נוזל וחלקים מבושלים של גופות בני-אדם; שני סטריליזטורים לבישול עצמות של בני אדם; ארגז אחד ובו עור של בני אדם משומן ומגולגלות, עצמות מבושלות של בני אדם, שוקים וגלגלות של בני אדם מהטיפוס המונגולי; בארון צנצנות עם מלח מעכל; מכשיר אחד מחובר לקיר עם תכשיר חימי לבישול עצמות; שולחן ועלין 2 קילוגרם סבון; תנור לשריפת עצמות; 2 טבלאות, מבחנה עם מדחום. בעליה נמצאו עצמות וגולגלות.

(כאן באו חתימות של כל חברי הועדה הנ"ל).